

ШУМАРСКИ ЛИСТ

(REVUE FORESTIÈRE)

САДРЖАЈ (SOMMAIRE):

Pomen Nj. Veličanstvu Viteškom Kralju-Ujedinitelju Aleksandru I.
(En commémoration du Preux Roi Alexandre I^{er} Unificateur) —
Pjesma u slavu Blagopokojnom Kralju-Ujedinitelju od Zl. Tur-
kalja (Des vers glorificatifs en l'honneur du feu le Roi) —
Njeg. Veličanstvo Kralj Petar II (S. M. le Roi Pierre II) —
Ing. Lazar Petrović: Direktive za iznalaženje vrednosti šum-
skog zemljišta u praktičnom životu (L'évaluation pratique des
fonds forestiers) — Vukašin Perović: Jedan pogled na unu-
trašnju kolonizaciju u Jugoslaviji (Un coup d'oeil sur la coloni-
sation interne dans la Yougoslavie) — Iz Udruženja (Affaires
de l'Union) — Književnost (Littérature) — Promjene u službi
(Mutations). — Oglasi.

ШУМАРСКИ ЛИСТ

ИЗДАЈЕ ЈУГОСЛОВЕНСКО ШУМАРСКО УДРУЖЕЊЕ

Уређује редакциони одбор

Главни и одговорни уредник: Професор Др. Антун Левацковић
Уредништво и Управа, Загреб, Вукотиновићева 2. — Телефон 64-73

ШУМАРСКИ ЛИСТ

излази сваког првог у мјесецу на 2—4 штампана арка

Чланови РЕДОВНИ Ј. Ш. У. добивају га бесплатно након подмирења чланског годишњег доприноса од 100 Дин.

Чланови ПОМАГАЧИ а) категорије плаќају годишње 50 Дин.

б) 100 Дин.

Чланови УТЕМЕЉАЧИ И ДОБРОТВОРИ добивају га након једнократног доприноса од 2000 односно 3000 Дин.

ПРЕТПЛАТА ЗА НЕЧЛАНОВЕ ИНОСИ ГОДИШЊЕ 100 Дин.

ЧЛНАРИНА И ПРЕТПЛАТА ШАЉУ СЕ на чек Ј. Ш. У. 34.293 или на адресу Југословенског Шумарског Удружења: Загреб, Вукотиновићева улица 2.

УРЕДНИШТВО И УПРАВА налазе се у Шумарском дому Загреб, Вукотиновићева улица 2. Телефон 64-73.

ЗА ОГЛАСЕ ПЛАЋА СЕ:

ЗА СТАЛИНЕ огласе (инсертате) као и за дражбене огласе:

Цијела страница 300 Дин $\frac{1}{4}$ странице 80 Дин

$\frac{1}{2}$ странице 150 Дин $\frac{1}{8}$ странице 50 Дин

Код тројкратног оглашавања даје се 15%, код шестеројратног 30%, код дванаестеројратног 50% попуста.

Сакупљачи огласа добивају награду.

УПРАВА

88 88

ГОСПОДИ САРАДНИЦИМА

Да би се уређивање „Шумарског Листа“ могло провести што лакше и брже, управљамо ову молбу господи сарадницима.

ЧЛАНЦИ искажују што савременије теме, у првом реду практична питања. Теоријски радови добро су нам дошли. Сваком оригиналном чланку искаже по могућности приложи кратак ревиме у француском језику. За сваки превод треба прибавити дозволу аутора. — Добро су нам дошли сите вијести о свим важнијим питањима и догађајима у вези са шумарством. — РУКОПИСИ искаже су писани што читљивије. Писати треба само на непарним страницама. С десне стране сваке странице треба оставити празан простор од три прста ширине. Реченице треба да су кратке и јасне. Избор дијалекта и писма препуштен је писцу. Рукописи се штампају оним дијалектом и писмом, којим су написани, у колико аутор изрично не тражи промјену. — СЛИКЕ, у првом реду добри повитиви на глатком папиру, искаже не буду улијењеме у текст, већ власебно. Ако се шаљу негативи, треба их запаковати у чврсте кутије. ЦРТЕЖИ искаже буду наведени искључиво тешем на бијелом писаћем папиру. Мјерило на картама треба означити само оловком. — ХОНОРАРИ — СЕПАРАТНИ ОТИСЦИ морају се власебно наручити. Трошак сноси писац. — ОГЛАСЕ, личне и друштвене вијести треба слати Управи, а не Уредништву.

УРЕДНИШТВО

REVUE FORESTIÈRE

POUR LES AFFAIRES FORESTIÈRES, DE L'INDUSTRIE ET DU
COMMERCE DES BOIS.

Rédigée par le Comité de Rédaction

Rédacteur en chef: Prof. dr. Ant. Levaković

Edition de l'Union Forestière Yougoslave 2, Rue Vukotinović Zagreb,
Yougoslavie. — Parait chaque mois. Conditions de l'abonnement pour
l'étranger Din 120 par an. — Résumés en langue française.



NJ. VEL. VITEŠKI KRALJ ALEKSANDAR I UJEDINITELJ



Nj. Veličanstvo
KRALJ PETAR II

ШУМАРСКИ ЛИСТ

ГОД. 58.

НОВЕМБАР

1934.

NJEGOVO VELIČANSTVO VITEŠKI KRALJ

A L E K S A N D A R I.

UJEDINITELJ I OSNIVAČ JUGOSLAVIJE

preselio se u vječnost. Dana 9. oktobra prekinula je zlikovačka ruka životnu nit Onome, čiji je život značio ostvarenje vjekovnog sna najboljih sinova našega jugoslavenskog naroda — ostvarenje, koje se još pred 30 godina moglo tek da priželjuje, ali se nikako nije moglo da predviđi za tako skoro vrijeme.

Kad je već bio ostvaren ovaj vjekovni san, dodoše nove goleme poteškoće, koje skoro neminovno popraćuju ovakove silne i nagle promjene u životu narođnom. Naš veliki Kralj svladao je i ove poteškoće uz spontano oduševljenje najširih slojeva naroda, te se i ovdje pokazao najboljim izvršiocem golemog zadatka, što Mu ga je namijenio bio dobri duh našega naroda. Kad je naime — radi nepremostivih opreka, koje nastadoše među političkim vodama pojedinih dijelova naroda — zavladala bila općenita i najozbiljnija bojazan za daljnji opstanak nove naše nacionalne države kao cjeline, zahvati iznenada blaga, ali snažna Njegova ruka, da popravi ono, što do kraja pokvariše politički vode naroda, nenaviknuti još na zajednički život i međusobnu trpeljivost.

I popravila je potpuno, bolje nego što je itko u ono vrijeme mogao da očekuje.

Široki slojevi naroda znali su doduše dobro, što znači »jedan narod, jedno ime, jedna duša«, ali ipak nitko, do velikog Kralja-Ujedinitelja, nije imao te snage, da jedinstvo imena narodnog i duše narodne faktično i ostvari. A Kralj-Ujedinitelj ostvario je to jedinstvo baš onako, kako to karakteru naroda

kao cjeline najbolje odgovara i kako su svojedobno nagovijestali najistaknutiji duhovi svih triju grana našega narodnoga stabla.

I kad se — po dovršenoj konsolidaciji nutarnjih prilika i po sretnom inaugurisanju sporazuma među balkanskim narodima — spremao da spasonosnoj ideji medunarodnog sporazuma i mira pomogne do konačne pobjede u cijeloj Evropi, dode kleta ruka zločinačka i pomrsi na čas plemenite i lijepе osnove, koje su bile povezane sa ovom najnovijom, općeljudskom djelatnošću našega ljubljenog Vladara.

Pomrsi na čas! Jer ono, što je dobro i plemenito, mora da pobijedi, prije ili kasnije. A kad dode do te pobjede, onda će naš jugoslavenski narod imati i to zadovoljstvo, da je baš njegov ljubljeni Vladar, nakon što je politički ujedinio i duševno složio sve dijelove Svoga vlastitoga naroda, bio također jednim od glavnih iniciatora i najvećih pobornika općeg medunarodnog sporazuma i mira.

Sa nacionalnim svojim pregnućima veliki je Ujedinitelj već zauzeo prvo mjesto u istoriji cjelokupnog našeg naroda, a međunarodni Njegovi podvizi osvjetlat će slavno ime Njegovo u općoj istoriji cjelokupnog čovječanstva. Pisat će se jednom o plemenitom Vladaru sasvim još mlade države Jugoslavije, koji je po zatajenju Lige naroda uspješno preuzeo ulogu Apostola mira i pri tom dao čak Svoj zemni život kao zalog za što skorije ostvarenje toga idealisa spaćenog čovječanstva.

Koga od nas, Njegovih privrženih podanika, da ne rastuži ovakova smrt Njegova, a tko iz ljudstva uopće da se ne zamisli i ne rastuži za Čovjekom ovakovih vrlina?

Napose mi šumari Jugoslavije i članovi Jugoslavenskog šumarskog udruženja imamo puno razloga, da u Kralju-Ujedinitelju oplakujemo Uzvišenog Pokrovitelja našega udruženja — onoga udruženja, koje je od svih naših stručnih udruženja najprije ukrasilo svoj naziv jugoslavenskim imenom, i to još u doba, kad ovo ime u mjerodavnim političkim krugovima nije bilo rado slušano.

Naš Kralj-Ujedinitelj, sve i pored toga, uvažio je već u ono doba molbu za pokroviteljstvo našega, ovako nazvanoga udruženja i dao time vidljiv znak, da će jugoslavensko ime krasiti uskoro cijelu državu i sve što je u njoj nacionalno.

Velikom Kralju Aleksandru I., Ujedinitelju i Osnivaču Jugoslavije, neka je vječna slava!

ZLATKO TURKALJ:

KRALJ ALEKSANDAR

Genijem Slavenstva blagoslovena majka
Rodila je Aleksandra Karadorđevića.
Od tog blagoslova baštinio je plemenitu dušu
I veliki zavjet: ujedinjenje.

Bilo Mu je dato, da se naužije velikih napora
I da svojim radom doživi velikih uspjeha.
Odatle Mu orlovske pogled smiren i junačan,
A srce kraljevsko jednako bije za sve sveto i veliko.

Riječ »strah« nije poznavao.
Prepreke za Nj nisu postojale.
Spreman da svakome ruku pruži i pomogne.
Sve to lako, jer su Mu ideali jasni i određeni.

Tek zemlje sa velikim zadacima junake radaju,
Jugoslavija zemlja — Kralja Aleksandra.
Hrabra srca velika djela stvaraju,
Junačke duše mirno u svijet gledaju.

NJEGOVO VELIČANSTVO

KRALJ PETAR II.,

prvorodenii sin Blagopokojnog Kralja-Ujedinitelja, još je malodoban (rođen 6. septembra 1923), pa će stoga prema odredbi Ustava i prema oporuci Kralja-Ujedinitelja vršiti prethodno kraljevsku vlast Kraljevsko namjesništvo na čelu sa Njegovim Visočanstvom Knezom Pavlom, braćem Blagopokojnog Kralja.

Mladi naš Kralj izgubio je preranom smrću svoga Uzvišenoga Roditelja ne samo dobra oca, već i najboljeg kraljevskog učitelja.

Ali ne smijemo ipak da zaboravimo, da je dobro kraljevanje bogodana umjetnost, koja se ne da naučiti, ako nije prirođena, a ako je prirođena, nauči se i bez velikih priprema — već iz samoga života.

Dosadanji vladari iz slavnoga doma Karadorđevića pokazali su se kao najistaknutiji predstavnici ove umjetnosti, pa će ista uzvišena osebina resiti zacijelo i mladoga našega Kralja Petra II.

Orao rada orliće, a orlići postaju orlovi i naš narod može stoga smirenio da gleda u svoju budućnost, koju će za nekoliko godina uzeti u svoje ruke mladi Kralj Petar II.

Da živi Njegovo Veličanstvo Kralj Petar II. i slavni Njegov Kraljevski Dom!

Ing. LAZAR PETROVIĆ (BEOGRAD):

DIREKTIVE ZA IZNALAŽENJE VREDNOSTI ŠUMSKOG ZEMLJIŠTA U PRAKTIČNOM ŽIVOTU

(L'ÉVALUATION PRATIQUE DES FONDS FORESTIERS)

U 11 broju ovoga časopisa za prošlu godinu izneti su u zbijenom tekstu svi oni momenti, koji su od uticaja na procenu šuma i šumskog zemljišta u praktičnom životu, pa je tom prilikom naglašeno, da su za eliminisanje pojave subjektivnog momenta potrebne izvesne direktive i propisi, kojih bi se procenitelji pri proceni morali pridržavati. Sledstveno tome rečeno je, da je svaka procena, učinjena bez izvesnog oslonca, manje više lutrija za zainteresovanog, dakle da je to jedno stanje, koje se s pravne strane ne može održati. Stoga ćemo u sledećem tekstu učiniti pokušaj, da dademo direktive za neke slučajevе pri proceni, ali pre svega treba reći sledeće:

Jedna od najglavnijih osebina šumskog gospodarstva, kojom se naročito razlikuje od ostalih grana privrede, nalazi se nesumnjivo u tome, što se prinosi kapitala uloženih u šumsku produkciju ne mogu svake godine uživati. Ti prinosi u šumskoj privredi dodavaju se uloženom kapitalu u vidu kamata odnosno kamata na kamate tako dugo, dok ih iskorišćenje za seču sposobne drvne sastojine zajedno sa kapitalom ne stavi sopstveniku na raspolaganje — uživanje. Uloženi kapital sastoji se iz kupovne cene zemljišta, kulturnih i upravnih troškova.

Šumska produkcija ima dakle neverovatnu sličnost sa kakvom štedionicom, gde ulagači kapitala ne mogu stalno svake godine uživati prihode od kamata, nego im se isplaćuju uloženi kapitali tek posle dugog niza godina — katkad u vremenskom intervalu čovečijeg veka — zajedno sa kamatama odnosno kamatama na kamate. Ta osebina šumskog gospodarstva smatra se od mnogih u toliko meri odlučujućim faktorom, da u tome pogledu zauzimaju ekstreman stav tvrdeći — svesno ili nesvesno — da se ukamaćenje kapitala investiranih u šumsko gospodarstvo ne može uopšte utvrditi ili, što opet isto znači, da se vrednost zemljišta privedenog šumskoj produkciji ne može izračunati odnosno proceniti.

No nauka o iznalaženju vrednosti šuma i zemljišta postavila je neoborive principe, odredbe i pravila, dajući na taj način mogućnost rešenja postavljenih zadataka, kako u teoriji tako i u praktičnom životu.

Slučajevi, koji zahtevaju izračunavanje vrednosti ili procenu šume, razvrstavaju se prema tome, u kome je cilju izračunavanje odnosno procena vrednosti izvedena, i to: 1. za kupovinu; 2. za prodaju; 3. za slučaj eksproprijacije; 4. za zamenu šumskih poseda; 5. u cilju konstatacije, da li zemljište daje veće prihode u formi šumskog odnosno poljoprivrednog gospodarstva; 6. za regulisanje servitutnih prava; 7. u slučaju arondacije i komasacije; 8. za izračunavanje pričinjene štete; 9. za plaćanje poreza i 10. za slučaj opterećenja u vidu hipotekarnog zajma.

Mi ćemo se ovde zabaviti samo sa izračunavanjem cene šumskog zemljišta određenog za kupovinu. Pri tome treba utvrditi: 1. da li i u kolikoj je meri dotično zemljište sposobno samo za produkciju drveta ili je 2. jedan deo toga zemljišta upotrebljiv isključivo i trajno kao ziratno zemljište.

Mi ćemo se ovde ograničiti na zemljište sposobno samo za produkciju drveta. Vrednost šumskog zemljišta sačinjava:

1. Vrednost zemljišta; 2. Vrednost sastojine — po odbitku vrednosti izdataka i tereta.

U cilju utvrđivanja pomenutih vrednosti treba pre svega uzeti u obzir, da li raznolikost u bonitetu, u sastojinama, u cenama, osim toga da li privredne ili prilike ma kakve prirode ne uslovljavaju, da se dotično zemljište parceliše. Ako za to postoje stvarni razlozi, onda će se to i učiniti.

Vrednost zemljišta pojavljuje se kao rezultat iz:

1. vrednosti, koja se pripisuje zemljištu s obzirom na sposobnost iskorišćenja za produkciju drvne mase — glavno iskorišćenje;

2. vrednosti iskorišćenja sporednih šumskih produkata, koja pripada zemljištu pored sposobnosti za produkciju drveta.

Izračunavanje vrednosti zemljišta s obzirom na glavno iskorišćenje različito je već prema tome:

a) Da li je zemljište izolovano, to će reći, da li se može samostalno obrađivati;

b) ili se mora priključiti kojem postojećem samostalnom šumskom kompleksu.

Mi ćemo se ovde zabaviti samo sa izolovanim zemljištem.

1. slučaj.

Treba li izračunati vrednost šumskog zemljišta sa pretpostavkom, da se na istom podiže najrentabilnija (zemljištu odnosno staništu odgovarajuća) vrsta drveta, onda će se za tu vrstu drveta utvrditi — prema postojećim prilikama — i odgovarajuća finansijska ophodnja, koja arbitriira po hektaru očekivanu produkciju korisnog drveta, panjeva i ogranka po prostornim i kubnim metrima. Vrednost prorednog materijala u odgovarajućim vremenskim razmacima, kao i vrednost konačnog iskorišćenja na izmaku ophodnje, izračunaće se prema raznovrsnim sortimentima i postignutim cenama poslednjih 3—6 godina, po odbitku troškova za izradu, pa će se sve pobrojane vrednosti diskontovati na sadašnju vrednost sa 3%-nim kamatama na kamate i zatim sumirati.¹ Ovo-me kapitalu pridružuje se i vrednost iskorišćenja docnijih ophodnja. Za iznalaženje ove potonje vrednosti smatraće se prihodi prve ophodnje kao periodično povratne rente, a sadašnja vrednost kapitala tih renta izračunaće se sa 3%-nim kamatama na kamate.²

¹ Za izračunavanje diskontiranih vrednosti u ovome slučaju upotrebije se tabele sačinjene po obrascu:

1 dinar, koji dospeva posle 15 godina, vredi sada sa $3\% = \frac{1}{1.03^{15}} = 0.6419$ dinara.

² U ovome slučaju naći će primenu tabele za izračunavanje vrednosti kapitala periodično povratnih renta sa kamatama na kamate n. pr. 1 dinar, koji prvi put dospeva posle 15 godina, a zatim stalno posle svake 15. godine, vredi danas sa $3\% = \frac{1}{1.03^{15} - 1} = 1.7923$ dinara.

Primer. Treba izračunati vrednost jednog hektara goleti II. boniteta, koja je ocenjena kao sposobna za kulturu bora sa 80-godišnjom ophodnjom, t. j. izračunati apsolutnu vrednost zemljišta.

Sporedna iskorišćenja, troškovi oko kultura, razni nameti neće se za sada uzeti u obzir.

a) Za vreme trajanja prve ophodnje daće šuma:

1.) od proreda:

a) u 20. godini 40 pr. met. grana po 5 din.;		
čista vrednost drveta	200.— din.	
Ako se ta vrednost reducira sa 3% kamata na kamate na sadašnju vrednost, iznosiće: 200×0.5337	106.74 din.	
β) u 40. godini daće šuma 25 pr. met. oblica i kolja po 10 dinara	250.— din.	
25 pr. met. grana po 5 dinara	125.— "	
Svega	375.— din.	
. Reducirano kao pod α) na sadašnju vrednost iznosi: 375×0.3066	114.98 din.	
γ) u 60. godini daće šuma 40 pr. met. oblica po 15 dinara = 600 din., što reducirano na sadašnju vrednost iznosi: 600×0.1697	101.82 din.	

2.) Konačni prinosi u 80. godini iznose:

156 m ³ korisnog drveta po 30 din.	4.680.— din.	
104 pr. met. cepanica " 20 "	2.080.— "	
65 pr. met. oblica " 15 "	975.— "	
149 pr. met. grana " 5 "	745.— "	
Svega	8.480.— din.	
Reducirano na sadašnju vrednost iznosi: 8.480×0.0940	797.12 din.	
Sadašnja vrednost produciranog drvnog materijala za vreme trajanja prve ophodnje iznosi	1.120.66 din.	

b) Vrednost produciranog drvnog materijala dočnjih ophodnja izračunaće se kao s vremenom na vreme prekidna, svake 80. godine dospela renta od 1.120.66 din. sa 3%-nim kamatama od kamata, što čini $1.120.66 \times 0.1037$ Prema tome iznosi sadašnja vrednost celokupne drvne produkcije — a p s o l u t n a vrednost zemljišta	116.21 din.
	1.236.87 din.

Pošto se u ovome konkretnom slučaju radi o čisto golom zemljištu, to je relativna vrednost zemljišta ravna a p s o l u t n o j.

Pažljivi čitalac zahtevaće na ovome mestu bezuslovno potrebno objašnjenje, koje će uostalom naći svoj nastavak u narednim slučajevima, a sastoji se u sledećem:

Kod diskonta u svim primerima primenjen je 3%-tni račun kamata na kamate, a za kapitaliziranje jednostavna procentna stopa od 5%. Da se ovoj nejednakosti u procentnoj stopi može staviti prigovor matema-

tičke nekorektnosti, jasna je stvar isto tako, kao što je neosporno, da je za način računanja ova nejednakost skopčana sa inkonvenijencijama.

Medutim praktična razmatranja, kao i na taj način dobiveni rezultati, pravdaju ovu razliku. Nijedan upravnik većeg poseda neće moći zaobići iskustvo, da je nemoguće od jednog početnog kapitala za duže vremenske intervale osigurati i dobivati neprekidne prihode kao rezultat kamata na kamate, dovodeći tu pojavu u vezu sa kamatnom stopom uobičajenom u zemlji pošto će ostvareni gubici — često puta u pomanjkanju, za svaki momenat, osiguranog uložnog mesta — sprečavati stalno povećavanje kapitala prema razmeri računanja kamata na kamate na bazi uobičajene jednostavne procentne stope. Treba li dakle odmeriti i utvrditi mogućnost odnosno rentabilnost nekog poslovanja za duže vreme, uvezši za pretpostavku jedan prihod kao rezultat kamata na kamate, onda se mora — kao što je uostalom slučaj kod rentnih banaka, osiguravajućih društava i t. d. — uzeti kao baza za računanje kamatna stopa, koja je niža od kamatne stope sa uobičajenim procentom.

Uopšte, imajući u vidu osebine šumskog poseda i gospodarstva, adoptirana je za diskont kamatna stopa troprocenntih kamata na kamate, pošto bi diskontovanje po višoj kamatnoj stopi za duže vremenske intervale nesrazmerno umanjilo vrednost šume.

Ako bi se pak 3%-na kamatna stopa primenila za kapitaliziranje utvrđenih stvarnih odnosno izračunatih renta, u tome bi slučaju za sada i prema postojećem novčanom stanju i prilikama kod nas, prema kojima nije tako teško uložiti kapital sa 5%, i uvezši u obzir mnoge i raznolike opasnosti, koje šumski posed čine u neku ruku manje sigurnim, došli do rezultata, koji bi davali šumi i suviše visoku vrednost. To sve ne znači, da je u konkretnim slučajevima isključena primena i upotreba druge kamatne stope, ali tu činjenicu treba u svakom slučaju osnažiti sa potrebnim motivima. Primera radi može kapitaliziranje sa 3% naći opravdanje u onim krajevima države, gde je stvarno konstatovano padanje novčane vrednosti i da se samo 4%-no ukamačenje uloženih kapitala može postići.

2. slučaj.

Ako su u pitanju šumski prostori, gde je predviđeno gospodarstvo u kraćoj ophodnji, naročito na onim prostorima, koji će po vremenu služiti kao ispaše ili su u pitanju izdanačke hrastove i ostale niske šume, dobiće se praktičnim prilikama odgovarajući rezultati pomoću računanja, koje daje za vreme ophodnje očekivani prihod, divizijom sa brojem godina ophodnje.

Dobiveni kyocijent preobražen sa 5% u kapital, a potonji — uvezši u obzir prvi prihod — sa 3%-tним kamatama na kamate diskontuje se na njegovu sadašnju vrednost. Pri tome će se u najviše slučajeva vremenski interval diskonta, za izračunavanje apsolutne vrednosti zemljišta, svesti na $\frac{1}{3}$ trajanja ophodnje.

Primer: Treba izračunati apsolutnu vrednost zemljišta po hektaru, koje je ocenjeno za kulturu johe i da se u toj budućoj šumi gospodari kao u niskoj šumi sa ophodnjom od 30 godina. Sporedna iskorišćenja, kulturni troškovi i t. d. za sada se neće uzeti u obzir. U prvom redu mora se ta površina zasebno obradivati, a drvni prinosi uslediće periodično.

Pri svakoj (od 30 do 30 godina) izvršenoj seći može se očekivati:	
26 pr. met. cepanica po 20 dinara; čista vrednost drveta	520.— din.
208 pr. met. oblica „ 10 „	2.080.— „
156 pr. met. grana „ 5 „	780.— „
	Svega . 3.380.— din.

Prihod od 3.380 dinara ponavlja se svake 30. godine. Prema tome je godišnji prosečni prihod $\frac{3380}{30} = 112.66$ ili okruglo 112 dinara. Taj prihod sa 5% odgovara kapitalu od $112 \times 20 = 2.240$ din. i dobiveni kapital može se smatrati kao potpun t. j. da će se ostvariti za $\frac{30}{5} = 6$ godina.

Sadašnja vrednost iskorišćenja drvne mase izračunaće se po hektaru sa 3% i sve to čini: $2.240 \times 0.8375 = 1.876$.— dinara, a to je apsolutna vrednost zemljišta.

Uporedni slučaj.

Ako je dotično zemljište takvo, da ne postoje naročiti interesi, ili je vrednost takva, da se ne može računati na veći broj interesenata u slučaju da ga sopstvenik ponudi na prodaju; osim toga ako se utvrdi, da je potrebno izvođenje kakvih melioracija, odvodnjavanja i t. d., onda se preporučuje, da se vremenski interval diskonta poveća od $\frac{1}{5}$ na $\frac{1}{3}$ ophodnje, dakle u prednjem slučaju na 10 godina.

U tome slučaju sadašnja vrednost iskorišćenja drvne mase — apsolutna vrednost zemljišta — iznosi $2.240 \times 0.7441 = 1.696.78$ din.

Primer: U prošlom primeru izračunata je sadašnja vrednost zemljišta po hektaru sa 1.876 dinara pri iskorišćenju dinara 3.380 u periodima od 30 do 30 godina.

Uloži li se 1.876 dinara sa jednostavnim kamatama od 5%, to će iznositi kapital i kamate posle 30 godina:

$$\begin{array}{rcl} 1.876 \times 2.5 & . & . \\ \text{Prva seča posle 30 godina dala je} & . & . \\ & & \hline & & 4.690.— \text{ din.} \\ & & \text{Ostaje} & . & . & . \\ & & & & & 3.380.— „ \\ & & & & & 1.310.— \text{ din.} \end{array}$$

Ako se taj ostatak uloži na jednostavne kamate sa 5%, uvećaće se ta suma posle daljih 30 godina na:

$$\begin{array}{rcl} 1.310 \times 2.5 & . & . \\ \text{Druga seča posle 60 godina donosi} & . & . \\ & & \hline & & 3.275.— \text{ din.} \\ & & & & 3.380.— „ \end{array}$$

Dakle prema tome će biti kupovna cena pored 5% kamata posle 60 godina u celosti pokrivena, a kupac dobiva zemljište bādava.

Na osnovi toga postavlja se pitanje, da li prodajna cena nije prenisko utvrđena odnosno izračunata. Sledеće razmatranje pokazuje, da je slučaj obratan. Postoji li mogućnost, da kapitalista može svoj novac, prema postojećem novčanom stanju, bez velike teškoće uložiti sa 5% i to na taj način, da kamate uživa polugodišnje ili godišnje, a pored toga da utvrdi i jednogodišnji otkaz, onda će se on odlučiti na ulaganje kapitala vežući svoj novac i primajući jednostavne kamate tek svake 30. godine samo u slučaju, ako mu se za sve te teškoće garantuje jedan uvećani prihod od interesa.

Kao otšteta u ovom slučaju ne može se manje računati od 1 процента ili u svemu 6% računajući jednostavne kamate.

U smislu ove pretpostavke modifikovaće se prednji račun u toliko, što će kapital od 1.876 dinara uložen na jednostavne kamate sa 6% za 30 godina narasti na:

$$\begin{array}{rcl} 1.876 \times 2'8 & . & . \\ \text{Prvo iskorijenje posle 30 godina daje} & \underline{3.380.} & \text{,,} \\ \text{Ostaje} & . & 1.852.80 \text{ din.} \end{array}$$

dakle nešto manje, nego što je bila utvrđena prva kupovna cena, iz čega sleduje, da kupac nije izmiren sa punim 1 procentom za sve teškoće, koje su se pojavile, ali račun pokazuje da kupovna cena nije prenisko odmerena.

Nastavljujući u prvom slučaju započeto objašnjenje dolazi se do konstatacije, da se od onih inkonvenijencija, koje su vezane za primenu kamatnih stopa od 3% za diskont i 5% za kapitaliziranje, ovde naročito ispoljava ona, koja za praktičnu stranu ove instrukcije zasluguje najveću pažnju. Kako je već u noti prvog slučaja rečeno, da u današnje vreme nije teško uložiti kapital sa 5% jednostavnih kamata, to će kupac šumskog poseda obično i zahtevati tu interesnu beneficiju. Ali kapital, koji radi sa 3% kamata na kamate, uvećaće se u kratkom vremenskom razmaku t. j. u vremenu od 33 godine manje nego kapital uložen sa 5% na jednostavne kamate, iz čega obratno sledi, da i prihod diskontovan na sadašnju vrednost sa 3% kamata na kamate neće u trajanju toga vremena postići onu sumu, koja kupcu osigurava dobit od 5% jednostavnih kamata. Stoga će napred izvedeno računanje za šumske posede sa kraćom ophodnjom kupcu ostvariti njegovim ciljevima odgovarajuću nadu daleko sigurnije, nego pomenuto diskontovanje prinosa sa 3%-tним kamatama na kamate.

Ako je uopšte nastupila redukcija novčane vrednosti, tako da je pri izračunavanju vrednosti šume opravdano kapitaliziranje sa 4%, onda će se i računske diferencije odnosno inkonvenijencije nastale primenom različitih kamatnih stopa za diskont i kapitaliziranje u toliko pre ublažiti, pošto se rezultati 4%-nog kapitaliziranja sa jednostavnim kamatama i kraćim vremenskim razmakom više podudaraju sa rezultatima 3%-nog diskonta kamata na kamate, nego 5%-no kapitaliziranje sa jednostavnom kamatom. U kome odnosu to sve stoji, vidi se približno, ako se kao merilo za taj odnos uzme ono trajanje vremena, u kome usledi udvostručenje osnovne glavnice sa jednostavnim kamatama na kamate.

Sa jednostavnim 5%-nim kamatama udvostruči se osnovna glavnica = 1 posle 20 godina, pa je = 2. Sa 3%-tним kamatama na kamate postizava se za 20 godina — uračunavši osnovnu glavnicu — samo 1'8061, dakle $\frac{1}{10}$ iznosa, koji se dobiva od običnog 5%-nog interesa.³

Kod jednostavnih 4%-tih kamata udvostruči se osnovna glavnica = 1 posle 25 godina, pa je = 2, a sa 3%-nim kamatama na kamate dobiva se posle 25 godina iznos od 2'0938, dakle oko $\frac{21}{20}$ postignutog iznosa običnog 4%-nog interesa. Prema tome je odnos u poslednjem slučaju daleko povoljniji t. j. kapitaliziranje sa jednostavnim 4%-nim kamatama više se približava diskontu 3%-nog interesa na interes u istom vremenu, nego li kapitaliziranje sa 5%-tним jednostavnim interesom.

³ Za računanje u ovome slučaju primeniće se tabele za izračunavanje prolongiranih vrednosti sa godišnjim kamatama na kamate, n. pr. 1 dinar vredi posle 15 godina inkl. kamate na kamate sa 3% = $1,03^{15} = 1,5580$ dinara.

S druge strane više se približava, u kraćem vremenskom razmaku, diskont sa $3\frac{1}{2}\%$ -nim kamatama na kamate jednostavnom 5%-nom kapitaliziranju, nego li diskont sa 3%-nim kamatama na kamate. Dok se poslednji, s obzirom na udvostručenje kapitala, odnosi prema kapitaliziranju sa 5% kao $1'8061 \dots : 2$, odnosi se diskont sa $3\frac{1}{2}\%$ kao $1'9898 \dots : 2$, približava se dakle na i_{100}^1 .

Prema tome mogu se bez bojazni, za različite diskontne vremenske razmake, primeniti i različite kamatne stope.

Pošto se ni na ovaj način ne može postići jedan sasvim konkretni odnos, odnosno konkretna skala, a inače bi se računske operacije i suviše komplikovale, to su praktična razmatranja i iskustvo diktivali u tekstu sprovedeni način računanja za kraće ophodnje.

Za dokaz, da taj način može naći opravdanja i da je celishodan, neka posluži sledeće:

Usledi li jedan prihod odmah i godišnje, onda je njegov kapital — računato sa 5% — reprezentant njegove sadašnje vrednosti. Ne usledi li međutim za godinu izračunati prosečni prihod t. j. jednostavno ukamaćenje kapitala odmah i od godine do godine, nego periodično prema ophodnji, onda se za to mora dati naknada, to će reći cena, koju treba platiti, odmeriće se u visini 20-terostrukog iznosa prosečnog godišnjeg prinosa. Potrebu takve naknade uslovljava činjenica, što i na drugi način uloženi kapital postizava godišnji i pola-godišnji interes i da je svakako unosnije uživanje jednostavnih kamata u kraćim vremenskim razmacima.

Ostaje još pitanje visine naknade. Na osnovi dosadašnjih razmatranja pokazalo se, da je u tekstu preporučeni i u 2. slučaju primjenjeni način računanja, gde je pretpostavljeno, da pun 20-terostruki iznos kapitala već pri $\frac{1}{5}$ ophodnje postoji, a taj iznos diskontovan na sadašnju vrednost sa 3%-nim kamatama na kamate daje za svakodnevne slučajevе i praktičnim prilikama odgovarajuće visine naknade.

Tu činjenicu potvrđuju i oba uporedna slučaja. Ovaj praktični rezultat i okolnost, da se ishodi ovoga načina povoljno podudaraju sa ishodima diskontovanja periodičnih prihoda sa 3%-nim kamatama na kamate za duže ophodnje, dala je opravdanje primene preporučenog računskog modusa, a za što jednostavnije njegovo izvođenje služe naročite tabele.⁴ To podudaranje pokazuje priložena tabela 1, u kojoj istina nisu uzeta u obzir međuiskorišćenja. Prema ovoj tabeli utvrđila bi se granica, do koje primjenjeni način računanja, u vezi poslednjeg slova 1. slučaja, može naći primenu, s obzirom na ranije, to će reći, sa novim prihodima, uvećanim prethodnim vrednostima međuiskorišćenja, približno sa 40-godišnjom ophodnjom. Da li se međutim u svakom pojedinom slučaju treba pridržavati baš toga vremena, biće za to merodavan ishod i veličina pomenutih međuiskorišćenja.

Da se pri diskontovanju 20-terostrukog iznosa kapitala u vremenskom razmaku, koji odgovara $\frac{1}{5}$ ophodnje, mogu još uvek postići sadašnje vrednosti, koje se realizuju pored jednostavnih 3%-nih kamata pomoću periodskih prinosa kod 30-godišnje ophodnje tek u 60. godini, a u slučaju kraće ophodnje još docnije, potvrđuju uporedni slučajevi.

⁴ Tabele za izračunavanje diskonta 20-terostrukog iznosa prosečne godišnje rente za $\frac{1}{5}$ ophodnje sa 3%-nim kamatama na kamate, na pr. 1 dinar prosečnog godišnjeg prinosa pri 15-godišnjoj ophodnji daje sadašnju vrednost kapitala = $20 \times 0,9151 = 18,302$ dinara.

Pod naročitim okolnostima, na primer usled nesigurnosti predviđenih prinosa, usled eventualnih nepogoda i sl., može se naći opravdanje za povećanje diskontnog vremenskog razmaka od $\frac{1}{5}$ na $\frac{1}{4}$ i $\frac{1}{3}$, a u krajnjem slučaju i na $\frac{1}{2}$ ophodnje, što će se naravno u konkretnom slučaju morati detaljnije obrazložiti.

Uostalom nije isključeno iznalaženje vrednosti zemljišta za kraće ophodnje, prema prednjim obrazloženjima u vezi obrazloženja u 1. slučaju, i to jednostavnim diskontovanjem periodičnih renta uz primenu različitih kamatnih stopa. Pošto će se pri tome, kako se iz prednje tabele

Tabela 1.

Sa godišnjim prosečnim prinosom od 1 dinara izračuna se kod :									
		k r a é i h o p h o d n j a					d u ž i h o p h o d n j a		
Za ophodnju od n godina	20 terostruki iznos prosečne godišnje rente na dinara	faktor za 3% iz tabele $\frac{1}{1,03^n}$	Sadašnja vrednost sa dinara	diskontnom faktoru periodične rente od	ova sadašnja vrednost odgovara:	približno noj stopi od	periodični iznos od n do n godina	diskontni faktor za 3% iz tab. $\frac{1}{1+0,03^n-1}$	Sadašnja vrednost sa dinara
		kod $\frac{n}{5}$ godina	na						
5	20	1	0,9709	19,418	3,8836	$3\frac{3}{4}\%$	5	6,2785	31,393
10	20	2	0,9426	18,852	1,8852	$4\frac{1}{4}\%$	10	2,9077	29,077
15	20	3	0,9151	18,302	1,2201	4	15	1,7922	26,883
20	20	4	0,8885	17,770	0,8885	$3\frac{3}{4}\%$	20	1,2405	24,810
25	20	5	0,8626	17,252	0,6991	$3\frac{3}{4}\%$	25	0,9143	22,858
30	20	6	0,8375	16,750	0,5583	$3\frac{1}{4}\%$	30	0,7006	21,018
35	20	7	0,8131	16,262	0,4846	$3\frac{1}{4}\%$	35	0,5513	19,296
40	20	8	0,7894	15,788	0,3947	$3\frac{1}{4}\%$	40	0,4421	17,684
45	20	9	0,7664	15,328	0,3446	3	45	0,3595	16,178
50	20	10	0,7441	14,882	0,2976	3	50	0,2955	14,775
						kamata na kamate			
55							55	0,2450	13,475
60							60	0,2044	12,264
65							65	0,1715	11,148
70							70	0,1446	10,122

vidi, verovatno pojaviti isti rezultati kao kod diskontovanja 20-terostrukog iznosa godišnje prosečne rente na $\frac{1}{5}$ ophodnje sa 3% -nim kamatama na kamate, to se moraju u tome slučaju primeniti za ophodnju od:

34 do 40 godina	$3\frac{1}{4}\%$ -ne kamate na kamate
26 do 33 "	$3\frac{1}{2}\%$
20 do 25 "	$3\frac{3}{4}\%$
15 do 19 "	4%
10 do 14 "	$4\frac{1}{4}\%$
6 do 9 "	$4\frac{1}{2}\%$
4 do 5 "	$4\frac{3}{4}\%$

Za računanje na takav način služe naročito udešene tabele i to:

- za izračunavanje vrednosti kapitala povratnih renta sa kamatama na kamate;

2. za izračunavanje vrednosti kapitala periodično povratnih renta sa godišnjim kamatama na kamate i stepenovanjem kamatne stope za $\frac{1}{8}\%$ na više. Za ovakav postupak služiće jedno obrazloženje posle sređeg primera.

Primer: Ako bi se pri 10-godišnjoj ophodnji postigao svaki put konačni prinos od 480 dinara, dakle jedan godišnji prosečni prinos od 48 dinara, onda će se izračunati sadašnja vrednost analogno primeru pod 2. slučajem sa:

$$48 \text{ din.} \times 20 = 960 \times 0.9426 \dots \text{(godišnje } \frac{10}{5} = 2 \text{ sa } 3\%) = 904.90 \text{ dinara.}$$

Uloži li se tih 904.90 din. sa 5%-nim jednostavnim kamatama, onda će iznositi kapital i kamate posle 10 godina:

904.90	$\times 1.5$	1.357.35	din.
Prva konačna seča posle 10 godina daje	480.—	"	
								Ostaje	.	877.35	din.
877.35	dinara	uloženo	sa	5%-nim	jednostavnim	kamatama	iznosi	posle	10	godina	877.35 $\times 1.5$
Druga konačna seča posle 20 godina daje	480.—	"	1.316.02 din.
								Ostaje	.	836.02	din.
Ostatak od 836.02	din.	uložen	sa	5%	jednostavnim	kamatama	iznosi	posle	10	godina	836.02 $\times 1.5$
Treća seča posle 30 godina daje	480.—	"	1.254.03 din.
								Ostaje	.	774.03	din.
Preostalih 774.03	din.	uloženo	sa	5%	jednostavnim	kamatama	iznosi	posle	10	godina	774.03 $\times 1.5$
Četvrta seča posle 40 godina daje	480.—	"	1.181.05 din.
								Ostaje	.	701.05	din.
Ostatak od 701.05	din.	uložen	sa	5%	jednostavnim	kamatama	iznosi	posle	10	godina	701.05 $\times 1.5$
Peta seča posle 50 godina daje	480.—	"	1.051.58 din.
								Ostaje	.	571.58	din.
Ostatak od 571.58	din.	uložen	sa	5%	jednostavnim	kamatama	iznosi	posle	10	godina	571.58 $\times 1.5$
Šesta seča posle 60 godina daje	480.—	"	857.37 din.
								Ostaje	.	377.37	din.
377.37	din.	uloženo	sa	5%-nim	jednostavnim	kamatama	iznosi	posle	10	godina	377.37 $\times 1.5$
Sedma seča posle 70 godina daje	480.—	"	566.06 din.
								Ostaje	.	86.06	din.

Dakle posle 70 godina ostaje još jedan višak od 86 dinara.

Iz ovoga se vidi, da je kupovna cena pored 5%-ne jednostavne kamate postignuta tek posle 70 godina, dok je taj momenat u 1. upoređnom slučaju usledio već u 60. godini, pa se može reći, da je postignuti rezultat s obzirom na brže ostvarenje renta u svemu zadovoljavajući.

Kod stepenovanja procentnih stopa sa $\frac{1}{4}$ ne može se zaobići činjenica, da se pri prelazu s jedne stope na drugu pojavljuju nepravilnosti. Te su nepravilnosti pri prelazu od 19 na 20 godišnju, od 25 na 26 godišnju i od 33 na 34 godišnju ophodnj u tolikoj meri osetne, da je sam faktor za 1 do 2 godine dužu ophodnj veći od faktora za 1 do 2 godine kraću ophodnj, dok se pri prelazu od kraće na dužu ophodnj dogada postepeno opadanje.

Provjeri li se takve tabele još u pogledu rezultata, koji se dobivaju sa pretpostavkom jednakih prosečnih godišnjih prinosa, onda su nepravilnosti još veće.

Tabela 2.

Renta = 1, koja prvi put dospeva posle „n“ godina, pa se od n do n godina povraća, ima danas vrednost									
pri trajanju perioda od godina	Sa					pri trajanju perioda od godina	Sa		
	5	$4\frac{3}{4}$	$4\frac{1}{2}$	$4\frac{1}{4}$	4		$3\frac{3}{4}$	$3\frac{1}{2}$	$3\frac{1}{4}$
	% onim kamatama na kamate						% nim kamatama na kamate		
1	20,0000					20	0,9190		
5	9,7561					21	0,8573		
2	6,3442					22	0,8015		
						23	0,7508		
4	.	4,9027				24	0,7045		
5	.	3,8291				25	0,6622		
6	.	.	3,3084			26	.	0,6916	
7	.	.	2,7711			27	.	0,6529	
8	.	.	2,3691			28	.	0,6172	
9	.	.	2,0572			29	.	0,5842	
						30	.	0,5535	
						31	.	0,5249	
10	.	.	.	1,9372		32	.	0,4983	
11	.	.	.	1,7222		33	.	0,4725	
12	.	.	.	1,5436					
13	.	.	.	1,3930					
14	.	.	.	1,3094					
15	1,2485	34	.	.	0,5085
16	1,1455	35	.	.	0,4847
17	1,0550	36	.	.	0,4624
18	0,9748	37	.	.	0,4414
19	0,9035	38	.	.	0,4217
	39	.	.	0,4031
	40	.	.	0,3855

vilnosti u još većoj meri uočljive; to se opaža već pri prelazu od 3 na 4 godišnju ophodnj (vidi priloženu tabelu 2).

Uzmemo li, da prosečni godišnji prinos iznosi 10 dinar, onda se dobiva sadašnja vrednost, protivno stvarno odgovarajućem rezultatu, iz multiplikacije periodičnih prinosa sa odgovarajućim faktorom:

za 3 godišnju ophodnj $3 \times 6,3442 = 19,0326$ dinara

za 4 „ „ „ $4 \times 4,9027 = 19,6108$ „

Ako bi se htelo sa mnogo pažnje u ovoj tabeli odabrane prelaze primeniti i na ostale godine, ostaće još uvek nepravilnosti, šta više, one

ce se od slučaja do slučaja još jače ispoljiti. Upravo ta okolnost dala je povoda, kako je to u obrazloženju 1. slučaja izneto, za diskontovanje 20-terostrukog iznosa kapitala prosečne godišnje rente na izvesni vremenski interval.

Da li je matematički opravdano $\frac{1}{5}$ ophodnje uzimati kao pravilo, moglo bi se i osporavati. Ali za potrebe ovakve instrukcije ne radi se o striktnom matematičkom dokazu, nego o što jednostavnijem načinu iznalaženja rezultata, koji praktično daju mogućnost za prelaz iz 3%-nog diskonta na 5%-no kapitaliziranje, kao i za postizanje postepene skale na više. Taj se cilj postizava najbolje primenom u ovim slučajevima preporučenog načina, pošto diskont na $\frac{1}{5}$ ophodnje sa 3%-nim kamatama na kamate za celokupno trajanje ophodnje iznosi jedva $\frac{0.03}{5} = \frac{6}{10}\%$ -nih kamata na kamate, koji stvarno odgovara odnosu različitih kamatnih stopa t. j. 5% za kapitaliziranje, a 3% za diskont prema proporciji:

$$5 : 3 = 1 : x$$

Dokaz: Postigne li se gospodarstvom u niskoj šumi sa 20 godišnjom ophodnjom jedan periodični prihod od 40 dinara, onda će iznositi prosečna godišnja renta: $\frac{40}{20} = 2$ dinara.

Ta 2 dinara 20-terostruko kapitalizirana daju 40 dinara i taj kapital diskontovan na $\frac{20}{5} = 4$ godine sa 3%-nim kamatama na kamate daje sadašnju vrednost:

$$40 \times 0.8880 = 35.5200 \text{ dinara.}$$

No kapital = 1 sa $\frac{6}{10}\%$ -nim kamatama na kamate naraste za 20 godina na $1.006^{20} = 1.270$. Dobivena sadašnja vrednost 35.5200 dinara umnožena sa faktorom 1.270 daje: $35.5200 \times 1.270 = 40.0310$ dinara.

U istom primeru sa 40 godišnjom ophodnjom i prosečnim godišnjim prihodom od 70 dinara iznosiće prosečna godišnja renta $\frac{70}{40} = 1.75$ dinara, kapitalizirana sa $20 = 35.00$ dinara. Taj kapital diskontovan na $\frac{40}{5} = 8$ godina sa 3%-nim kamatama na kamate daje sadašnju vrednost: $35 \times 0.7884 = 27.5940$ dinara.

Kapital = 1 sa $\frac{6}{10}\%$ -nim kamatama na kamate za 40 godina naraste na $1.006^{40} = 1.2703$; sadašnja vrednost 27.5940 dinara umnožena sa dobivenim faktorom daje: $27.5940 \times 1.2703 = 35.0526$ dinara.

Iz ova dva primera vidi se, da te razlike $40.0310 - 40 = 0.0310$ odnosno $35.0526 - 35 = 0.0526$ pretstavljaju tako neznatne veličine, da se praktički mogu i zanemariti.

Diskontovanje za $\frac{1}{5}$ ophodnje može se osporiti i u tom pravcu, što taj način računanja konsekventno sproveden do 1 godišnje periode ne daje pun 20-terostruki iznos godišnjeg prinosa, nego samo $20 \times 0.9941 = 19.882$. Ta nepravilnost može se eliminisati, ako se iznade diskont za $\frac{n-1}{5}$ godina. Sami rezultati izmeniče se time neznatno, a način računanja

u većini slučajeva komplikovaće se u toliko, što se gubi zgodna deljivost uobičajenih zaokruženih ophodnja sa 5 na pune godine.

Ako bi se pored ovoga obrazloženja ipak prepostavilo računanje sa povиšenim kamatnim stopama, onda se mogu nepravilnosti u skali, ako ne eliminisati, a ono ublažiti dodatkom iznosa od $\frac{1}{8}\%$, za što postoje naročite tabele.

3. slučaj.

Ako se na zemljištu nalazi šuma, ali drvo nije — u momentu izračunavanja vrednosti odnosno procene — za iskorišćenje i unovčenje sposobno, u tome slučaju, na dosadašnji način dobiveni rezultati za vrednost zemljišta — apsolutna vrednost — ne mogu odgovarati postavljenom zadatku, pošto samostalna produktivna snaga zemljišta dolazi u onome momentu do potpunog izražaja, u kome dotična šuma odnosno drvna rezerva biva iskorišćena. Prema tome treba iznaći i relativnu vrednost zemljišta, a to znači, da mora uslediti još jedan diskont i to za ono vreme, u kome dotična šuma prirašta i u svome prinosu sadrži i zemljišnu rentu, tako da izračunavanje relativne vrednosti zemljišta obuhvati dva diskonta vremenska razmaka i to jedan diskont za trajanja ophodnje, a drugi za celokupni broj godina, za koliko dotična šuma mora još priraštati.

Od vrednosti, koja proizilazi iz računanja u sledećim primerima i izračunavanja sporednih iskorišćenja — koja treba zasebno obraditi — da bi se postigla čista vrednost zemljišta, odbije se vrednost kapitala upravnih nadzornih i kulturnih troškova. Jednostavna računska operacija vidi se iz sledećeg primera.

1. primer: Ako je zemljište — u prvom slučaju — obraslo 60 godišnjom sastojinom, koja mora još 20 godina priraštati, da bude sposobna za seču i iskorišćenje, izračunaće se relativna vrednost zemljišta iz apsolutne na taj način, što će se u prvom primeru dobivena vrednost diskontirati za 20 godina sa $3\%-nom$ kamatnom stopom:

$$1236'87 \times 0'5537 = 878'50 \text{ dinara.}$$

2. primer: Ako se na zemljištu — u drugom slučaju — nalazi šuma, u starosti od 25 godina, koja mora još 5 godina priraštati do momenta iskorišćenja, izračunaće se relativna vrednost zemljišta iz apsolutne daljim diskontom na 5 godina sa $3\%-nom$ kamatnom stopom:

$$1876 = 0'8626 = 1.618'24 \text{ dinara.}$$

Od predviđene i u račun stavljene drvne mase uzeće se u obzir realni prinosi, to će reći oni, koji se stvarno mogu naći na zemljištu dotičnoga boniteta. Za računanje u takvim slučajevima ne mogu naći primenu tako zvane idealne tabele, sačinjene na osnovi iskustva, kao što su Hartig-ove, nego Pfeil-ove, koje imaju za bazu praktične konstatacije, utvrđene iz drvnih masa, koje se stvarno nalaze na zemljištu konkretnoga boniteta.

Pri primeni takvih tabela, odnosno pri uzimanju u račun stvarnih prinosi, nije potrebno nikakvo umanjivanje tih prinosova u vidu štete, koja je nastala usled raznovrsnih kalamiteta, pa ni za drvo u dubokoj starosti.

Ukaže li se potreba, da se neke štete uzmju u obzir, u tome slučaju naglašiće se naročito ta činjenica i njezino opravdanje.

Résumé. L'auteur expose ses vues sur quelques-uns de cas de l'évaluation pratique de la superficie forestière ne pouvant servir qu'à la production du bois.

VUKAŠIN PEROVIĆ (BANJA LUKA):

JEDAN POGLED NA UNUTRAŠNJU KOLONI- ZACIJU U JUGOSLAVIJI S OSOBITIM OSVRTOM NA BOSNU

(UN COUP D'OEIL SUR LA COLONISATION INTERNE DANS
LA YOUGOSLAVIE)

I.

Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca nazva se ovim imenom pri svom postanku t. j. 1. decembra 1918. g., kada se život Južnih Slavena u državo-pravnom smislu iz temelja izmijeni. Dvije slobodne jugoslavenske pokrajine sa zasebnim državnim životom i posebnim pokrajinskim zakonodavstvima stvorile mlađu, novu državu. Rekoh mlađu državu! Smatram, da je za temu, koja me ovde interesuje, pojam »nov« nesporan, a u koliko bi uopšte bio sporan, to je stvar shvatanja i raspravljanja državo-pravnih teorija: ustavne, međunarodne i sl. Jasno je, da se sa danom 1. decembra 1918. g. pojavio na karti Nove Evrope jedan nov međunarodno-pravni subjekt. Država SHS nikla je na terenu, gdje su se u vjekovnom toku istorije dešavali najmarkantniji revolucionarno-zavojevački događaji, koji preko pergamenta i pečenih cigli velikim dijelom do današnjeg dana popuniše stranice istorije ljudi.

Pod pritiskom događaja i vremena mijenjao se i karakter našega naroda; izmjenom gospodara izmijeniše se i odnosi, sa njima i tok života, a sa tim i karakter i način shvatanja. Jugoslaveni su u današnju zajednicu donijeli nakalemljene osobine stečene u dugovremenom zajedničkom životu sa zavojevačima raznih vjera i nacija. Unijeli su i sve forme života i odnosa onakove, kakve je zavojevač stvarao prema svojim ciljevima. Jugoslaveni su unijeli i osobine stečene samostalnim životom mlađih nacionalnih državnih formacija, koje se katkad odlikuju netrpeljivošću i tvrdoglavostu slobodno razvijanih duhova, dok šira zajednica zahtijeva veće žrtve i samopregore. Trebalo je odmah mobilisati sve sile, koje su bile od interesa za zajedničku saradnju plemena i pokrajina. Međutim, pored ogromnih političko-partijskih teškoća i unutrašnjih borbi (savladavanjem mračnih ciljeva pojedinaca spolja i iznutra) država SHS morala je da riješi jedan veliki problem međunarodnog karaktera, koji je odmah stavila na dnevni red. Rješenje agrarnog pitanja stara je briga i najstarijih naroda, a i kasnije generacije osjetiće njegovu težinu.

Gordijski čvor trebalo je presjeći zakonom. Od ogromnog bi bilo značaja po naše interesu, da je ovo pitanje današnja Jugoslavija po kojoj sreći zatekla definitivno riješenim, a zašto ga je zatekla djelimično riješenim, to je stvar nacionalne politike država, koje su gospodarile našom teritorijom van predratne Srbije i Crne Gore. Pitanje je zatećeno djelimično riješenim i to regionalno, a rješavalo se u etapama. Ondje gdje su politički interesi predašnjih vladavina zahtijevali da se u pitanje ne dira,

agrarni odnosi ostali su neriješeni do postanka naše države. Naprotiv u pokrajinama gdje su finansijski momenti bili od interesa, pitanje je rješavano s obzirom na interes fiskusa. Primjer nam je Bosna i Hrvatska.

II.

Jedno stanje, koje samo po sebi, a i po logičkom mišljenju nije smjelo da se održi u modernoj demokratskoj Evropi, zatekla je naša država u većem dijelu svojih pokrajina i to u raznim varijantama: čivčije, kmetski i kolonatski odnosi i dr. Nacionalno-politički interesi zahtijevali su da se pitanje riješi bez obzira na karakter stanja, pa makar i po cijenu žrtava, kao što je i bilo. Jedni su bili i protiv rušenja ovog kineskog zida. Međutim se pitanje riješilo u načelu i mjestimično u pojedinostima. O načelnome se ovdje ne može govoriti, dok će o pojedinostima biti posebnog govora, pošto je predmet današnje teme samo jedan ogranač ovog pitanja i to samo u jednom dijelu, koji je nastao kao posljedica rješenja dosadanjih agrarnih odnosa. Dosadanji nasljedni zakupac posta vlasnikom zemlje, na kojoj živi. Država ga sama otkupi svojim sredstvima i sa time izvede jednu veliku nacionalnu revoluciju odozgo, brišući jedan životni odnos, koji je vjekovima na ovom terenu postojao, dok na drugoj strani dode u sukob sa pojmovima stručnjaka, koji u obrani velikih posjeda braniše prosperitet države u većem stilu. Ali se mora naročito podvući, da naša država nije izvela agrarnu reformu u širem smislu ovog pojma, pa će i u buduće nailaziti na teškoće.

S pravom bi se moglo reći, da ona nacionalna država, koja pored političkih sloboda nije u stanju da ekonomski oslobodi svoga seljaka, nije dostojava da živi. Seljak je vezan za zemlju i mora je imati, jer je ona isključivo njegova, a specijalno u agrarnim zemljama, kao što je naša.

Kakvim je posljedicama urodilo ovakvo rješenje agrarne reforme, vidjet ćemo tek onda, kada se bude rasčistilo i sa onim agrarnim odnosima, koji će tek kasnije doći na red sa svojom praktičnom stranom, a čija je suština od regionalno-običajnog odnosa prenešena na pravni domen pozitivnog zakonodavstva.

Mjerodavni, koji su bili za načelo »zemlja seljaku«, stvorili su time jedno novo pitanje, nove žrtve t. j. pitanje snabdijevanja seljaka zemljom. Snabdjeti seljaka zemljom znači usvojiti načelo »zemlja seljaku«, a usvojenje načela treba konkretizirati tehničkim mogućnostima. Pitanje snabdijevanja seljaka beskućnika i maloposjednika zemljom je socijalno pitanje, dok je pitanje dobrovoljačko, koje se uz invalidsko rodi iz rata, u malom nacionalno pitanje, a od kuda rezultiraju ova dva posljednja, o tom nije potrebno govoriti.

III.

Pod udar agrarne reforme, a sa tim i kolonizacije, podvede se Makedonija i Vojvodina sa još manje značajnim dijelovima nekih krajeva s jedne strane sa posebnim tipom, a s druge strane Bosna i Hercegovina sa posebnim tipom.

U prvom tipu kolonizacije motivi su bili političko-nacionalni paralelno ekonomskim, dok s druge strane u drugom tipu ne vidi se ni jedan

od ovih motiva. Kolonizacija znači naseljavanje nenaseljenih površina, stvaranje naseobina, obrazovanje posve novih naselja (Rusija, Amerika, Austrija i u najnovije doba Palestina), i to ne elementom strogo endemičnim. Mi imamo u Hrvatskoj, Slavoniji i u Bosni tipičan primjer kolonizacije, gdje je austrijska uprava u toku prošlog vijeka naseljavala ogromne površine zemljišta u krajevima oko Dunava, Save, Bosne, Vrbasa i Drine i to sa neslavenskim elementom. Ovo je bila sistematska germanска penetracija u krajeve naseljene Jugoslavenima s jasnom težnjom da denacionalizira i proporcionalno umanji procenat jugoslavenskog elementa u ovim područjima, što je jako doprinisalo emigriranju našeg življa.

Posljednji tip kolonizacije ne bi se mogao subsumirati pojmu »kolonizacija«, jer je ovo strogo interna podjela državnog zemljišta, kojom se nije stvorilo ništa novo ni korisnije, jer se u prvom redu došlo na svršen čin, kojeg je trebalo zakonom sankcionisati. Trebalo je prvo da se riješi jedno stanje, koje je nelegalnim putem stvoreno.

Na osnovu jedne naredbe, a u vezi sa zakonom o administraciji za Bosnu i Hercegovinu iz godine 1880., izrađen je Pravilnik o unutrašnjoj kolonizaciji krajem 1924. godine, čija je primjena bila moguća samo u granicama Bosne i Hercegovine, a svrha mu je bila proširenje površina poljoprivrednog zemljišta. Ovom pravilniku u krajnjoj konzekvenci i nije ništa drugo smjelo da preostane nego da ozakoni jedno stanje, koje je stvoreno od početka rata pa do njegovog postanka 1924. godine t. j. da dosadanje uzurpanta u buduće smatra privremenim zakupcem. Onom koji pozna bosanske prilike poznato je, da u Bosni nema privatnih posjeda za parcelaciju i kolonizaciju i da sva proširenja poljoprivrednog zemljišta znače isto što i smanjenje površine zemljišta pod šumom odnosno šumskog zemljišta. Jače nego ijedan seljak u državi bosanski je seljak potreban zemlje, jer je Bosna prenaseljena ne po odnosu žitelja prema ukupnoj površini pokrajine nego po odnosu žitelja prema površini i plodnosti poljoprivrednog zemljišta. Sva površina šumskog zemljišta ili bolje reći ogroman procenat, koji je bio od interesa za zemljoradnika u svrhe poljoprivrede, već je okupiran, iskrčen, popaljen ili pripremljen za pretvaranje u poljoprivredno zemljište.

Prije rata nadzor nad šumama bio je veoma rigorozan, dok je prvih godina rata popustio, čemu je posljedica bila napad na državno zemljište, dok je iza rata nastala prava devastacija šuma, naročito u nizinskim krajevima, gdje je unovčenje produkata bilo lakše. Postojala je opšta težnja da se što više usurpira, čemu je najviše doprineo nesolidan nadzor osoblja i neefikasna primjena zakonskih mjera, dok je katkad šuma bila eksplotacioni objekt kojekakvih političkih korteša i seoskih trgovčića. S druge strane u visinskim krajevima industrijska preduzeća uslijed povoljne konjunkture iskoristavala su sve što su mogla, mjestimično i bez osvrta na zakonske propise i šumsko-gospodarske razloge. Kasnije su pristizali i šumski požarevi, koji su u pojedinim predjelima uništili čitave površine četinjastih šuma (slučaj sa područjem Ugar), pored kojekakvih kasnijih nedaća.

Navesti će jedan karakterističan podatak o kretanju površina ziratnog zemljišta u deceniji od 1913. do 1922. godine na području Bosne i Hercegovine.

Godine	1913.	ukupna površina iznosila je	830.000 ha
"	1914.	"	830.000 ha
"	1915.	"	624.000 ha
"	1916.	"	736.000 ha
"	1917.	"	730.000 ha
"	1918.	"	450.000 ha
"	1919.	"	410.000 ha
"	1920.	"	533.000 ha
"	1921.	"	626.000 ha
"	1922.	"	540.000 ha

Svima nam je poznato, da se površina zemljišta pod šumom od početka rata pa do konca 1922. godine znatno smanjila i stalno se smanjuje, dok prednji podaci pokazuju, da se površina poljoprivrednog zemljišta nije povećala. Donekle se to opravdava time, što se veliki dio krčenja šuma obavlja na apsolutnom šumskom tlu i što je iskorištavanje tla u svrhe poljoprivrede moguće samo dok traje plodnost sloja humusa, nakon čega je poljoprivredna kultura nemoguća, a drugo i najvažnije je to, što se od početka rata nije vodila sistematska evidencija promjena, tako da se stanje u operatu zemljišnog katastra ne slaže sa stanjem na terenu. Jedna stvarna evidencija sada je specijalno onemogućena, pošto redakcija člana 6. Zakona o šumama to sprečava, jer se analogno ovom propisu ne mogu vršiti nova topografisanja čestica po katastarskim vlastima. Katastarske vlasti u vezi čl. 6. Š. Z. moraju smatrati pod šumom i ne smiju topografisati ni onu česticu, na kojoj se nalazi po ha 10 stabala, sve i pored toga što pod tim stablima uspijevaju žitarice, jer je to za njih još šuma, premda je u stvari na toj čestici izmijenjena kultura. Prema tome evidencija ne može biti stvarna odnosno katastar nije ogledalo stanja u prirodi.

Mi imamo odličan primjer u bivšoj austrijskoj upravi. Ona, naićeći neprijatelj prosperiteta našeg naroda bila je odličan prijatelj naših šuma. Jamačno ne za to da ih jednog dana preda slobodnoj Jugoslaviji nego za to što je bila dosljedna svojim zakonima. Pojedinac živi decenijama, dok država treba da živi vjekovima. Pojedinac se kreće u granicama svojih interesa pretpostavljajući ih svakome, dok država — daleko gledajući — ima da zastupa opšte interese, ne dopuštajući da nadjačaju lični. Iza rata se često moglo čuti, da se Jugoslavija može mirne duše ubrojiti u red država (naravno proporcionalno), koje se mogu smatrati po svom bogatstvu prve. Rudna blaga, žitorodne ravnice i ogromne površine pršuma da pretstavljaju neiscrpno nacionalno bogatstvo. Danas, nakon 15 godina vlastitog života, pojedinci daju prigovor toj tvrdnji, jer su uočili opasnost, da jednog skorog dana Jugoslavija neće biti u stanju odgovoriti obavezama jedne zemlje, u kojoj su nađena tako rijetka bogatstva. I prvi i drugi imaju pravo, ali ondje, odakle se više uzima nego što se daje, izvjesno je konačno iscrpljenje, jer specijalno šumu može iskorištavati svako u koje bilo vrijeme, a podizati je može samo stručnjak i to u određeno doba.

Pravilnikom o unutrašnjoj kolonizaciji za Bosnu smatralo se da će se zadovoljiti potreba zemljoradnika snabdjevši ga zemljom sposobnom za poljoprivredu i da će na taj način nestati razloga daljoj devastaciji šuma. Smatrano je da će stručnjaci izlučiti ono što nije od interesa za šumsku privrodu i dati zemljoradniku te da ovaj kasnije neće prisvajati

ono što nije sposobno za svrhe poljoprivrede. Međutim ispalo je u praksi obratno. Pravilnik je stupio u život početkom 1925. godine i to poslije svih u glavnom izvedenih podjela na području Bosne, dok se u pitanje samovoljnog prisvajanja zemljišta nije ulazilo, a i u koliko je dodirnuto, bilo je nuzgredno.

Napomenuo sam da je državno šumsko zemljište za vrijeme rata i poslije sve do današnjih dana nemilice usurpirano. Jedan je od glavnih razloga taj, što je kulturni nivo ovdješnjeg seljaka još veoma nizak. Seljak nije svjestan da je njegov način obrade zemljišta najprimitivniji, dok životne potrebe svakim danom postaju svestranije. Sa povećavanjem broja stanovništva zemljište se ne podiže kvalitetno, već se samo teži da se dođe do što većih površina ziratnog zemljišta, a to je moguće jedino okupiranjem državnog zemljišta. Tako je stvoren jedan odnos, koji nije likvidiran. Pravilnik o unutrašnjoj kolonizaciji trebao je da rasčisti sa ovim pitanjima prethodno, pa tek onda da se pristupi parcelaciji pojedinih dijelova u šumskim predjelima i to u koliko bi se smjelo iz više razloga. U knjigama zemljišnog katastra uživaoc se tretira po 20 i više godina kao usurpant i na tome se stalo. Pojedine parcele s obzirom na svoj položaj prema glavnim kompleksima od interesa su za šumsku privrodu, a često i na apsolutnom šumskom tlu, dok usurpanta bar do sada nije bilo moguće deložirati, bez obzira na to što veći broj usurpanata pripada imućnim ljudima, koji su, budući ekonomski jači, više mogli i prigrabit. Naredba Ministarstva za Agrarnu Reformu broj 19456/28, prema kojoj se beskućnici i lica potrebna zemlje ne mogu odstraniti sa ranije usurpiranog zemljišta, već se imaju štititi u posjedu usurpiranog zemljišta, doprinijela je da se i dalje sa usurpacijama nastavi. Analogno njoj postojala je mogućnost, da se siromašni zemljoradnici mogu snabdjeti zemljištem, koje su imućniji usurpirali. Međutim je naredbom istog Ministarstva broj 27695/28 naglašeno, da se usurpanti zemljišta poslije 5. novembra 1925. godine imaju deložirati, a usurpirana zemljišta povratiti opštinskim ispašama, dok za ranije usurpacije naredba ništa ne kaže, dakle, prečutno se imaju tolerirati. Jedna velika mana u našoj administraciji je ta, što personalne promjene na važnijim mjestima u državnoj službi odmah prouzrokuju i promjene u administraciji, i to većinom u želji da se ozvaniči zamisao pojedinaca, čime se često gubi kontinuitet između prilika, koje su prošle odnosno već stvorene, i onih koje nastupaju. Tko poznaje karakter bosanskog seljaka i ovdješnje prilike, tom ova naredba ne bi bila shvatljiva ili bi se pomirio s time, da se i najmanja usurpacija otkupi glavom usurpanta ili kog drugog zainteresovanog, jer po svoj logici s mesta, gdje se nastanio, naš se seljak osjeća nepokretnim, to prije što ni same vlasti ne bi znale, kuda će s njime, i to najčešće iz socijalnih obzira. Gdje nema svijesti, da se jasno uoči granica između državnog imetka i privatnog vlasništva, tu je trebalo od samog početka našeg državnog života dati prilike seljaku (specijalno u ovom slučaju) da iskusi posljedice zakona, koji je povrijeden. Ovo je posljedica lošeg odgoja. Oni koji vode narod u budućnost oni i odgovaraju za njegovu budućnost i blagostanje, jer je ono ovisno o shvatljaju dužnosti i života tog naroda, pa bi se prema tome mogla njima posljedica u grijeh upisati, jer je narod sličan onom »enfant gâté«.

Narod, masa, puk po svojim duhovnim osobinama djeluje destruktivno, ako se ostavi sam sebi. On je pod uticajem najinstinktivnijih pobuda; pretstavlja konglomerat pogleda, pohlepa i zahtjeva. Za nj ne postoje

nutarnji moralni zakoni, pa su prema tome potrebni što stroži vanjski, a u koliko su u primjeni stroži, u toliko su i poštovaniji. Malen je broj onih, koji će u momentu iskušenja prenebreći svoje interese isključivo po dužnosti, a kad bi jedno društvo bilo skup takvih pojedinaca, onda upotreba pisanih zakona ne bi bila potrebna.

IV.

Podjela državnog zemljišta prema Pravilniku o unutrašnjoj kolonizaciji služila je isključivo privodenju zemljišta boljoj kulturi — agriculturni. Znači da se svaka podijeljena čestica ima prekopati ili prirediti za sjenokošu, dok se katkad u praksi pokazivalo, da se na pojedinim kolonizacionim objektima otvaraju odlični kamenolomi. Stručnjaci, koji su prema čl. 5. Pravilnika o unutrašnjoj kolonizaciji sačinjavali komisiju, često puta nisu mogli ništa uraditi suprotno mnijenju predsjednika komisije, koji je rijetko mogao uočiti gospodarske momente, radi kojih se jedna čestica ne bi mogla podijeliti. Komisije su često radile bez ikakovih predradnja, bez izrađenog kolonizacionog elaborata, bez priređenog plana i organizacije, a veoma često i promašile glavni cilj, jer se podjela nije izvodila prema efektivnim potrebama i snazi interesenata, već prema partijskim momentima ili ličnim interesima komisije ili interesenata. Svaki politički rezrez bio je polje rada jedne komisije, a isključivih objekata za kolonizaciju nije bilo, već je glavna osovina bila šuma, koja se već nalazila na tlu, koje po svojim svojstvima i ekspoziciji nije ni iz bliza bilo sposobno za poljoprivredne svrhe, te bi se danas posve opravdano mogli primiti predlozi, da se na bezbroj mjesta ogoljele površine pošume. Kom se radilo o zemlji, taj je nju sam sebi podijelio, ne čekajući na Pravilnik o unutrašnjoj kolonizaciji, dok oni koji su trebali samo šumu, ostavise zemlju da se prirodno pošumi ili su je drugi zaposjeli. Imamo u Bosni veoma čestih slučajeva, gdje pojedini zemljoradnici drže u posjedu po nekoliko kolonizacionih objekata i zakupnih ugovora, premda nijedan ne glasi na posjednika.

U čitavom ovom postupku zapaža se, da je polazna tačka bila pogrešna, jer se nastavilo sa jednim starim sistemom rada, izrađenim za nekadanje prilike, i pored toga što se sada nalazimo u novim prilikama. Sve što je bilo u nizinama, ispod 250 m. nadmorske visine, sve je iskrčeno, jer su to bila mahom relativna šumska tla. Prelazom k većoj visini ušlo se najprije u domene hrastovih šuma, koje leže na tlu slabom za poljoprivredu po svojim svojstvima i nepovoljnoj ekspoziciji, dok je podjelom četinjastih šuma napravljena na mjestima prava pustoš. Sjedesno je napravljena dvostruka šteta. Privatnom su inicijativom kod nas šume veoma slabo uzgajane. Taj kapital za seljaka nije bio od interesa. Drvarenje i pravo ispaše i sl. išlo je i ide i danas na teret državnih šuma, koje se svakog dana sve više opterećuju, dok u pojedinim krajevima potrebe pravoužitnika daleko prelaze godišnje etate državnih šuma, na koje su upućeni ili ih uopšte nema. Seljak je tek sad, ali u isto vrijeme i prilično kasno, uvidio da mu prijeti opasnost stalnim povećavanjem odstojanja od kuće do šume, a nije mu blagovremeno inauguirisana važnost proizvodnje šuma vlastitom inicijativom.

Pravilnik o unutrašnjoj kolonizaciji, i bez obzira na to što je kasno prispio, da je samo u jednoj svojoj klauzuli napomenuo, da se seljaku odnosno zemljoradniku mogu podjeljivati periferni dijelovi šuma, šikare

i izolirane čestice u svrhu podizanja šuma, danas bi šumska privreda u Bosni za jedan veliki procenat bila naprednija s razloga: 1) što bi se na taj način sprječilo vandalističko satiranje šuma, jer seljak vrlo rado čuva ovaj kapital, koji će njemu lično donositi korist, i ne bi se pokazao indiferentnim prema svom imetu, kao što se pokazao prema državnom; 2) što bi se u kratkom vremenu bar približno rasteretile državne šume servitutnih prava, jer je seljak i dalje upućen da svoje potrebe podmiruje iz državne šume, dok bi se u prvom slučaju morao pokazati boljim ekonomom; 3) što bi šuma ostala ondje, gdje joj je priroda uslovila opstanak; 4) što se ne bi stvorile velike puste površine, katkad i u blizini samih gradova, čije je pošumljavanje potrebno koliko iz šumsko-gospodarskih toliko i iz klimatskih, higijenskih i estetskih razloga. Na pojedinim mjestima prijeti opasnost i od deterioriranja tla, koje je uklanjanjem šumske vegetacije izgubilo konzistenciju. Posljednje i najžalosnije je to, što je agrarni interesent po propisima Pravilnika morao ukloniti šumu sa podijeljenih objekata, a svoje pravo služnosti zadržao je i prenio na ostatak šuma, jer mu je to zagarantovano propisima, koji su u vezi s tim.

Pored Pravilnika zadržan je u praksi jedan formular molbe za erarno zemljište, prema kojoj je trebalo konzultovati više od deset raznih nadleštava sa čitave teritorije Bosne, pa tek da se nakon pristanka sviju može molba uzeti u postupak, da bi se donijela konačna odluka. Ako se uzme u obzir da su molbe predavane vlastima i rješavane individualno i da pored ovakove šetnje od nadleštva do nadleštva nije nikakvo čudo, što se i danas nalazi nekoliko desetina hiljada molbi za erarno zemljište neriješenih, pojmljivo je da se neće moći skoro ni rješiti.

Jedna tako duga procedura morala je nastati radi toga, što se nije prethodno riješilo, šta će sve biti predmet kolonizacije odnosno podjele i tko sve ispunjava uslove, da mu se može podijeliti parče državnog zemljišta. Pored ovakovog nezgodnog postupka zadržan je jedan stari formular zakupnog ugovora, koji je važio prije 30 godina, a koji je u svom članu 1. i 6. kategorički nalažeao, da se zemljište mora krčiti. Odstupanje od ovog propisa značilo je gubitak zakupljenog zemljišta. Zakupni rok trajao je 10 godina, a poslije se predviđala mogućnost da se zakupcu može zemljište prevesti u vlasništvo, u koliko se zakupac nije ogrijeo o propise člana 1. i 6. ugovora. Koliki je ovo paradoks, vidjet ćemo odmah.

Član 6. ugovora glasi: Ne bi li zakupnik uslove ugovora ispunio ili ako bi iste prekoračio, to ima erar Kraljevine Jugoslavije pravo ugovor u svako doba razriješiti. Napose moći će se ugovor u sljedećim slučajevima razriješiti: a) ako zakupnik ostane dužan dva obroka zakupnine; b) ako obrađivanje zakupljenih zemljišta posve ili djelomice napusti ili očito zanemari; v) ako zakupljena zemljišta posve ili djelomice bez privole Kralj. Banske Uprave (Zemaljske Vlade ili Agrarne Direkcije, jer je svaka za se u svoje vrijeme štampavala ugovore) drugome u zakup dade; g) ako zakupljena zemljišta posve ili djelomice bez privole navedenih (u tačci v) u druge nego u gospodarske ciljeve upotrijebi; d) ako se u drugo mjesto tu- ili inozemstva posve preseli i t. d. U glavnom ugovor se može jednostavnim otkazom političke vlasti raskinuti.

Pravilnik o unutrašnjoj kolonizaciji predviđao je i podjelu zemljišta dobrovoljцима, borcima i neborcima, naravno pod uslovima koje Pravilnik predviđa, a nije uzimao u obzir ni stanje ni stalež dobrovoljca, dok je od svakog interesenta zahtjevao da zemljište privede poljoprivrednoj

kulturi. Među dobrovoljcima ima i ljudi, koji zauzimaju bolje položaje u društvu. Prema tome značilo bi, da se ova državna obaveza gasi, ako zemljište ne može ili neće sam obradivati, jer to član 6. ugovora zahtijeva. Mora se napomenuti, da je organizacija i u pripremi i u izvođenju ovoga posla bila takva, da i danas ima srezova u Bosni, u kojima je snabdijevanje dobrovoljaca zemljom tek načeto, a kada će se riješiti, to je opet veliko pitanje. Ako je država uzela na sebe tu obavezu da za naročite nacionalne zasluge dobrovoljcima podijeli po 5 odnosno 3 ha zemlje bez obzira na njihovo imovno stanje, onda je to pitanje trebala prvenstveno riješiti bez otezanja, jer među dobrovoljcima ima ljudi siromašnog stanja. Naposljetku i nije smjelo biti razloga da se s tim oteže, jer je to dug države onima, koji su zalagali svoje živote za njen postanak. Jamačno rodoljubu, koji je srtao u boj za svoj rod, nije bilo stalo do 5 ha zemlje, kada su mu oko ušiju zviždala smrtonosna taneta u rovovima i oko šančeva, ali kad je stvorena nacionalna država, koja mu je to pravo dala zakonima, onda mu je trebala dati mogućnosti da to pravo realizuje i iskoristi, a ne da ga kasnije maltretira pojedinim anahronističkim propisima. Dok su odmah poslije rata zemlju dobivali i zvani i nezvani i to najčešće oni, koji su imali najmanje prava i potrebe, te su nagradivani na ime naknade za krčenje najprije sa 200, a kasnije sa 106 m³ drveta od mase, koja se nalazila na podijeljenim česticama, dотle onima, koji dodoše na red kasnije, presuši i ova skromna beneficija od strane države, što znači, da se s vremenom vrijednost jedinica mijenja, u konkretnom slučaju opada.

V.

Troškovi komisija išli su na teret interesenata i obično je honorar bio proporcionalan vrijednostima kolonizacionih objekata. Tako su oni objekti, koji u momentu rada nisi bili od interesa za komisije, i danas predmet pojedinih molbi, a kada će se okončati, to je stvar propisa, koje treba stvoriti.

Država je u onom prvom tipu kolonizacije svojim budžetskim sredstvima finansirala koloniste, a gdjegdje i uzalud bacila teške milijune, dok u ovom drugom (bosanskom) tipu o finansijskim potporama nije bilo ni govora. Za finansiranje kao i za razne investicije za koloniste u Makedoniji postojale su posebne budžetske partie, naprotiv je ovim kolonistima, i to pojedinačno, naknada za krčenje bila izvjesna masa drveta, i to ako ga je bilo na objektu, dok onima koji su dobijali dijelove pašnjaka i golijeti, nije dادено ništa. Često se dešavalo da pojedini interesenti sa podijeljene parcele drvo iskoriste, a zemlju su kasnije dodavali drugim interesentima.

Tek sredinom 1927. godine rješenjem ministarskog savjeta obrazovan je Fond za kolonizaciju i to iz sredstava, koja će se dobiti od prodatog viška drveta sa pojedinih kolonizacionih objekata, koji će preostati iza mase predvidene za besplatnu podjelu kolonistima. Ovaj je fond živio vao nepune dvije godine i ne došavši ni do kakvog cilja rješenjem je ministarstva šuma i rudnika broj 2154/29 ukinut odnosno predat odjelenju za računovodstvo i finansije ministarstva, čime je prestala funkcija fonda. Jedno vrijeme služio je kao kredit za isplatu komisijskih i inspekcionih radova oko podjele zemljišta.

U toku čitavog prošlog decenija radilo se bez ijednog šireg zakonskog pravila, već prema cirkularima, pravilnicima i uobičajenoj praksi.

Jedinstvenog zakona nije bilo ni šumskog ni agrarnog ni kolonizacionog i čitavih 11 godina čekalo se, dok ugleda svijet zakon o šumama. S punim pravom moglo se očekivati, da će bar donekle ovaj zakon regulisati pitanje bosanske kolonizacije ili bar donekle omogućiti ubrzanje rada s eventualnim uprošćenjem postupka. Zakon o šumama ne samo da nije uprostio, ubrzao odnosno omogućio dalju podjelu zemljišta ili bar ozakonjenje ovog stanja do sada stvorenog, jednostavno je suspendovao sve propise o podjeli zemljišta, koji su mu prethodili i pitanje ostavio otvorenim do dolaska novog propisa o podjeli zemljišta. Taj novi propis trebao bi da bude Zakon o kolonizaciji.

Zakon o šumama zatekao je nekoliko desetina hiljada neriješenih molbi za erarno zemljište, koje se i danas nalaze po arhivama nadleštava po Bosni i Hercegovini, i pored toga što su uplaćene kolosalne takse, plaćeni komisijski izvidi, plaćene takse za izradu skica i ostali izdaci oko prikupljanja potrebnih dokumenata. Masa tih molba riješiće se negativno, jer su molbe predavane u vremenu, kada se nije pazilo na imovno stanje molitelja, dok sada postoji koncizan zakonski propis, kojim je regulisano, koja se površina zemljišta ima smatrati za minimum egzistencije zemljoradničke porodice, t. j. 1 ha po članu u porodici bez obzira na starost, ako je 60% površine zemljišta sposobno za poljoprivrednu. To predviđa čl. 28. Zakona o bivšim kmetskim selištima i stečenim beglucima iz 1928. godine. Ovim zakonom pričinjena je velika šteta pojedinim interesentima, jer ovim propisom nisu obuhvaćeni interesi svih stanovnika na jednoj teritoriji. Na jednom kraju izvjesnog teritorija položaj i prilike uslovljavaju život pristupačan kulturi i mogućnost da se jedna manja površina po svojim svojstvima veoma povoljno iskoristi, naravno prema mogućnosti i umještosti čovjeka, dok na drugom kraju teritorija u podneblju surove prirode, da bi se postigao isti efekat, potrebna je mnogo veća površina zemljišta i teža borba sa prirodom, u kojoj često čovjek ostaje pobijeden. Pošto na teritoriji Bosne imamo zastupljene razne tipične predstavnike životnih uslova, koji se od bogate šljivarske i žitorodne Posavine lagano uvlače u domene siromašnog i surovog kraškog terena, gdje je borba za opstanak svakako teža, jasno je, da se jedan ovakav zakonski propis, kojim se regulišu životne prilike, neće primiti na ovoj teritoriji jednakom. Ako se u srezovima bijeljinskom, tuzlanskim i bos. gradiškom smatra za minimum egzistencije 1 ha po članu porodice, onda se nameće pitanje, koja se površina treba i mora predvidjeti za minimum egzistencije u srezovima petrovačkom, livanjskom i dr.

Važnost pitanja podjele zemljišta tako je velika, da se ne bi smjelo s njime otezati. U koliko se bude i dalje otezalo i često puta ostajalo na pola puta, sve će teže okolnosti iskrasavati, šume se bez osjećaja satirati, zemljište siromašiti, narod blazirati a pitanje i konačno rješenje ad calendas graecas otegnuti. Moraju se još jedamput prilike uzeti u pretres, a faktičke potrebe analizovati do detalja i jednim intenzivnim radom nastaviti do detaljnog likvidiranja. Blizu je pameti svakom svjesnom čovjeku, da je i sramota, što se po 10 i više godina ne mogu okončati pojedini predmeti, koji u sebi nemaju ničega administrativno-komplikovanog, dok se na drugoj strani znojimo uprošćavajući administraciju. Doduše administrativna forma je irelevantna prema htijenju onih, koji je vode.

Potrebna je što brža izrada zakona o kolonizaciji, ali svakako da se kolonizaciona područja tretiraju analogno faktičkim potrebama stanov-

nika i uslovima životnim, dok se generalisanje mora apstrahovati, jer zakon, čija pravila u toku života podliježu čestim promjenama, više je kreacija umra, koja se životu teže prilagodava, nego skup odnosa nastalih u raznim prilikama i potrebama tokom života, koji se zakonom formulišu kao pravila.

U interesu šumskog gospodarstva kao i fiskusa u Bosni mora se što prije i što čvršće utvrditi granica državnog šumskog posjeda, preko koje se jedamput neće smjeti prijeći. Jedna od najsigurnijih brana mogla je biti, a može se i još smatrati podjela šumskih zemljišta privatnicima u svrhu podizanja njihovom inicijativom. Na taj način mogao bi se bar djelimično izvesti otkup servituta. Član 6. Zakona o šumama treba ublažiti i omogućiti kat. vlastima topografisanje kat. čestica, jer imamo slučajeva, gdje se u pojedinim područjima nalazi velik procenat netopografsanih i nevidljivih promjena, dok se zemljište iskoristiava u poljoprivredne svrhe, a ne oporezuje se. Jedno stanje u kat. operatu ne može se smatrati vječnim, već se mijenja prema promjenama u prirodi. Upis u operat je samo konstatacija izvjesnog stanja na terenu i jedna čestica u izvjesnom roku može mijenjati kulturu nebrojeno puta, pa prema tome nema smisla držati se one strane jednog propisa, koja je lošija, dok o onoj boljoj niko ne vodi računa. Država kao vlasnik ima mogućnosti da svoj imetak posredstvom organa i vlasti očuva, ali se katkad dobija utisak, da je ovaj vlasnik prema svom imetku vrlo indiferentan i u očima stanovništva slab respekt prema takovom vlasniku. Onaj koji je ekonomski jači, taj ima i više tehničkih mogućnosti da više prigrabi. Ima slučajeva u Bosni, gdje jedan veoma imućan zemljoradnik moli da mu se podijeli uzurpirano zemljište u jednom šumskom području Bosne u površini od 500 dunuma, jer je kao uzurpat u posjedu tog zemljišta, dok bi se sa tom površinom moglo podmiriti više od 10 siromašnih zemljoradnika, dobrovoljaca ili beskućnika, kojih još hvala Bogu imamo u Bosni nemirenenih zemljom dovoljno.

Résumé. La réforme agraire que l'Etat, après la guerre, a établie en vue d'une distribution plus équitable de la terre entre les masses du peuple, n'a que beaucoup touché les forêts mêmes sans avoir eu, néanmoins, des effets suffisants dans des régions pauvres (comme la Bosnie et l'Hertzégovine) en des terres arables. L'auteur expose ses vues sur ce problème quant aux dites provinces.

IZ UDRUŽENJA

ZALOBNE SJEDNICE.

Dana 17. oktobra 1934. sastao se Odbor Jugoslovenskog šumarskog udruženja na tužnu svečanu sjednicu. Sjednica je komemorativna za uzvišenim Pokroviteljem Jugoslavenskog šumarskog udruženja, Viteškim Kraljem Aleksandrom I Ujediniteljem. Prisustvuje i gosp. Ministar šuma i rudnika Dr Milan Ulmanski te članovi Beogradskog podružnice J. Š. U.

Potpričnjak Udruženja Dr Dragoljub Petrović otvara tužni zbor u biblioteci Ministarstva šuma u 10 sati prije podne.

»Gospodine ministre, gospodo kolege!

Naš Viteški Kralj Aleksandar I Ujedinitelj i pokrovitelj našega udruženja mučki je ubijen 9 ov. mes. u Marselju.

Naš narod vekovima se borio za svoju slobodu, za ujedinjenje. On je tražio, i za to podnosio teške žrtve, da ima svoju državu u kojoj će sam po svojoj volji živeti, uživati slobodno u plavetnili neba, sjaju sunca i svim blagodatima Božijim, svemu onome što po Božjoj milosti pripada svima ljudima i što su mu nasilnici vekovima otinali.

Naš Viteški Kralj ponikao iz našega naroda, naša krv i kost, to je znao još više. On je to osetio svim svojim bićem, pa je zato i svom svojom snagom radio i svom svojom plemenitom dušom težio, da tu želju i težnju naroda i ostvari. U tome je On znao samo za dužnost i žrtve. Zbog toga On nije bio samo Kralj, politička ličnost i upravljač, nego je On bio u istini Vođa našega naroda.

Još od rane mladosti On učestvuje najaktivnije u svima državnim poslovima i kao političar i kao državnik i kao vojnik, radi na svima poljima državnoga i narodnoga života. On muški i junački vodi narod iz pobjede u pobjedu, stvarajući mu bolju budućnost. I On u trenutcima patnje, muke i iskušenja pati jače, nego ma koji od nas, jer pati i kao sin svoga naroda i kao njegov Voda.

I danas kada plodovi Njegovoga rada počinju da sazrevaju, kada je trebalo da se dovrši veliko delo osiguranja mira, mi Ga gubimo. Taj gubitak nam je zdrobio srca, ucivilio dušu za dugi niz godina.

Za nas šumare je ovaj gubitak i ova žalost ogromna, jer mi u našem Viteškom Kralju gubimo svoga Pokrovitelja, koji je toliko voleo naše šume i naš lov. Ta ljubav Njegova ispoljavala se i u Njegovome velikome interesovanju za naše šumarstvo i lov. Ta ljubav Njegova ispoljavala se i u Njegovome velikome interesovanju za naše šumarstvo i lov, za sve njegove zadatke i probleme, nedaće i tegobe, ali tako isto i u potstreknu i hrabrenju da radimo, da stvaramo, da usavršavamo. Toliko puta je On to nama kazao i dokazao. I mi Mu se kao šumari ne može no bolje odužiti, nego da i dalje i još bolje, požrtvovanje i savesnije radimo na dobro naših šuma i šumarstva.

Koliko je naš Viteški Kralj shvatio dužnost svedoče nam i Njegovi poslednji tragični trenutci. U tim trenutcima, kada se život gasi, poslednje misli umirućeg zadržavaju se na njegovim najmilijima i najdražima koji su tako duboko urezani u srcima svakog roditelja, brata, sestre. Naš Viteški Kralj i u tim trenutcima savladala Svoje roditeljsko i misli na Svoj narod, na Svoju dužnost, misli na budućnost. I sa poslednjim dahom ostavlja nam amanet: »**Čuvajte mi Jugoslaviju!**«

I mi se Njemu prvome i najvrlijemu Jugoslovenu možemo odužiti samo prihvatajući taj sveti amanet i dajući mu zavet: **Čuvaćemo Jugoslaviju!**

Slava Viteškome Kralju Aleksandru Prvom Ujedinitelju!«

Svi prisutni kliču: »**S l a v a M u.**«

Predsjedavajući zatim poziva prisutne, da šutnjom od dvije minute u svojim mislima odadu duboku poštu Kralju Ujedinitelju — Kralju Mučeniku.

Poslije šutnje riječ uzima gospodin Ministar Dr Milan Ulmanski. Izrazuje tešku i duboku bol, koja je uhvatila naša srca smrću užvišenog i velikog Vladara našeg. Nedogledne su zasluge Njegove za dobro naroda našeg. Vodio je vojsku svoju do pobjeda i slave; stvorio i ujedinio je Jugoslaviju našu; stvarao je mir i ljubav među narodima. Najbolje i najdostojnije odužit ćemo se žrtvama Njegovim, da što intenzivnije i što neumornije radimo na idealu Njegovom, na dobru Naroda i Otadžbine. Govor gospodina Ministra ostavio je na sve prisutne dubok dojam.

Predsjedavajući čita zatim brzozave, koje je Udruženje odaslando Maršalatu Dvora i Nj. V. Kralju Petru II:

»Njegovom Veličanstvu Petru II Kralju Jugoslavije - Beograd.

Jugoslovensko Šumarsko Udruženje s najdubljim bolom u duši zbog tragične smrti svoga Uzvišenoga gospodara i Pokrovitelja Njeg. Veličanstva Kralja Aleksandra Prvog, najvećeg zaštitnika naših šuma i dubrava izjavljuje Vašem Veličanstvu najdublje saučešće.

Jugoslovensko Šumarsko Udruženje moli Vaše Veličanstvo da blagoizvoli primiti uverenje o njegovoj najvećoj odanosti. — Pretsednik Dr. Josip Balen, prof. Univerziteta.«

»Maršalatu Dvora — Beograd.

Jugoslovensko Šumarsko Udruženje do dna duše potreseno tragičnom smrću svoga Velikog Gospodara i Pokrovitelja Njegovog Veličanstva Kralja Aleksandra Prvog najmoćnijeg zaštitnika naših šuma i lugova — moli maršalat da bude tumačem njegove najdublike boli i saučešća. — Pretsednik Dr. Josip Balen, profesor Univerziteta.«

Jugoslovensko šumarsko udruženje primilo je od bratskog Čehoslovačkog šumarskog udruženja slijedeći brzovaj:

»Jugoslovensko šumarsko udruženje — Zagreb.

Hluboce dojati zpravou o tragickem skonu jeho Velicenstva Krale Aleksandra ceskoslovenske lesnictvo vyslovuje lesnictvu jihoslovanskemu hluboku žal nad ztratu jeho vysokeho protektora a zastance miru — Ustredni jednota ceskoslovenskoho lesnictva.«

Pretsedavajući Dr. Drag. Petrović nakon pročitanja prednjeg brzovaja predlaže, da ovaj tužni zbor braći Čehoslovacima odgovori slijedeće:

»Jugoslovenski šumari u dubokoj boli potreseni smrću svog uzvišenog Pokrovitelja herojskog Kralja Aleksandra I primili su Vaš bratski brzovaj od 11. o. m.

Toplo Vam zahvaljuju na izraženom saučešću i mole Vas da biste primili bratske pozdrave jugoslovenskog šumarstva, koje je okrutna sudbina zavila u crno.«

Pretsedavajući daje zatim riječ pretsedniku Beogradske podružnice g. inspektoru Romanu Sarnavskiju:

»Gospodine Ministre i gospodo kolege!

Podružnica Jugoslovenskog šumarskog udruženja u Beogradu usrdno se pridružuje upravi Jugoslovenskog šumarskog udruženja da se u danima naše nacionalne tuge pokloni uspomeni Našeg Velikog Kralja.

Surovost tragedije i zloga udesa oseća ceo jugoslovenski narod. Mi, šumari gubimo u Blaženopočivšem Kralju Visokog Pokrovitelja i Zaštitnika. Prerano preminuli Kralj, veliki Neimar Jugoslavije beše već svojim poreklom brdanin, koji je uporno radio na tome da svojem narodu obezbedi mir i progres u miru. Naročitu pažnju poklanjao je pitanjima šumske privrede, koja su tako usko vezana sa osnovnim potrebama našega naroda.

Kao što šumar-proizvadač mora dugo i smisljeno da radi na podizanju šumskog dobra, koje će uživati tek njegova deca, tako je i Hrabri Ujedinitelj Jugoslavije u neprestanoj brizi i odvažnom radu sebe žrtvovao, da bi deca Jugoslavije u miru i bezbednosti živela.

Gubitak Našeg plemenitog Kralja osećamo u toliko bolnije što smo svesni toga, da je On pao u trenutku, kada je posle velikog uspeha na delu balkanske solidarnosti uložio sve svoje napore, da očuva plodonosni opšti mir, bez koga se ne bi mogao ostvariti napredak i procvat zelene struke.

I pored višestoljetnog odricanja, žrtava i samopregora Jugoslovenskog Naroda, evo i našem pokolenju bi sudjeno, da izgubimo Kralja onda kada je spremao da povuče i drugu plodnu brazdu mira i sigurnosti.

Ali i pored sve tuge, koja nas je obujmila, mi bolna ali bodra srca hoćemo da položimo zavet, da u bratskoj ljubavi i složno čuvamo jedinstvo Jugoslavije i da tako ispunimo zadnji zavet Kralja — Mučenika.

Veliki Kralju, Viteže Gorske Jugoslovenske Vile, Mi te nikad nećemo zaboraviti.

Slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju.«

Prisutni kliču »Slava Mu! Slava!«

Pretsedavajući zaključuje zbor.

Upravni Odbor J. Š. U. položio je na odar Viteškog Kralja dva vijenca. Jedan svome Kralju, drugi svome Pokrovitelju. Prvi ispletten od cvijeća i palmovih grančica sa trakom narodnih boja i natpisom:

»Svom Viteškom Kralju u dubokoj tuzi Jugoslovensko šumarsko udruženje. Drugi vijenac ispletten samo od domaćih vrsta drveća i grmlja. Iz tamno zelenih grančica smreke, jеле, bora i hrasta, ispred tananog lišća bukve, nježno se ističu crveni plodovi evonymusa i berberisa, svjetlucaju srebrenе iglice piceae pungens, žute se i rumene jesenji listovi favora. Vijenac je u promjeru oko 2 metra. Traka je tamno zelene boje sa natpisom: »Uz višenom Pokrovitelju svome Jugoslovensko šumarsko udruženje.«

Upravni Odbor u zajednici sa beogradskim članovima Udruženja poklonio se korporativno Kraljevskom odru u Dvoru u Beogradu dan prije pogreba na dne 17. oktobra 1934.

Istog dana je Odbor održao još jednu sjednicu i zaključio:

da se fond Udruženja za propagandu šumarstva nazove imenom Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja;

da se putem štampe apeluje na sve općine u zemlji, da svaka podigne gaj i da ga prozove uzvišenim imenom Njegovim;

da se zamoli g. Ministar šuma, da šumarski muzej u Topčideru prozove imenom Njegovim;

da se pozovu članovi Udruženja, da se u buduće medusobno služe kao pozdravom posljednjim riječima Velikog Kralja:

»Čuvajmo Jugoslaviju!«

KOMEMORATIVNA SJEDNICA ZAGREBAČKOG ČLANSTVA,

U subotu na dan 13. oktobra u 18 sati sastalo se sve zagrebačko članstvo Jugoslovenskog šumarskog udruženja u društvenim prostorijama u Šumarskom domu u Zagrebu.

Žalobnu sjednicu otvara odbornik Udruženja profesor univerziteta g. Dr Andreja Petračić ovi.n govorom.

»Gospodo kolege!

Tragična smrt našeg uzvišenog Vladara Aleksandra I duboko je potresla osjećajima ne samo svih državljana Kraljevine Jugoslavije nego i cijelog svijeta. Mi Njegovi podanici gubimo u Njemu svog uzvišenog Kralja, koji je našu državu mačem u ruci stvarao. Bio je njen prvi Vitez Ujedinitelj. On je našu državu s velikom ljubavlju uređivao. Bio je njen prvi upravnik. On je našu državu jačao i podizao u red posebno priznatih država u međunarodnom životu. Bio je njen prvi državnik. Cijeli svijet žali za našim Kraljem, jer je On bio zalog mira i radio i nastojao, da se održi mir ne samo na Balkanu, nego i u Evropi, i na cijelom svijetu. U tom velikom cilju putovao je u susjedne države. A da okruni svoje djelo mirotvorca putuje u posjet najvećem svom savezniku Francuskoj, koja Ga očekuje s najvećim počastima i oduševljenjem.

I upravo u tom prevažnom državnom poslu ubojička ruka riješila Ga života i zavila u crno uzvišenu Njegovu Kraljevsku Porodicu, sve Njegove podanike i cio svijet.

Jugoslovensko šumarsko udruženje i njegovi članovi oplakuju napose u mrtvom Gospodaru i svoga uzvišenog Pokrovitelja, koji je uz veliku ljubav za naš narod i državu gojio i veliku ljubav za naše šume. Tražio je i želio, da se šume čuvaju, da se goljeti i krš što prije ozelene, da ti mrtvi kapitali dadu što prije narodu i državi bogat vrelo prihoda, a ljudima prave okrepe. Želio je, da naši zeleni lugovi budu zaklonište što većeg broja plemenite divljači, jer je i sam bio pravi lovac.

Kao pravi sinovi svoga naroda i članovi Jugoslovenskog šumarskog udruženja duboko se klanjamо svijetloj uspomeni našeg Velikog Mrtvog Kralja i našeg uzvišenog Pokrovitelja.

Slava Mu!«

Svi prisutni su stojeci saslušali govor g. predsjedatelja. Kod posljednjih riječi kliču: Slava!

Kod prolaza mrtvog tijela uzvišenog Vladara kroz Zagreb, zagrebačko članstvo poklonilo se odru Njegovom.

ЗАВЕТ ЈУГОСЛОВЕНСКОГ РАДНОГ НАРОДА — ШУМОПОСЕДНИКА — „ВИТЕШКОМ КРАЉУ АЛЕКСАНДРУ И УЈЕДИНитељУ".¹

Подижући, гајећи и чувајући шуме наше, радимо на економском и привредном jačању države, da бисмо могли izvrшiti свети amanet ВИТЕШКОГ КРАЉА АЛЕКСАНДРА И УЈЕДИНИТЕЉА — „ЧУВАЈТЕ ЈУГОСЛАВИЈУ“.

Ticho, tujno, dirljivo i bolno ječaju i uzbuđljivo odjekuju xiљадu zvona svih zvonika širom naše Otačbine.

To ona upisuju u povesnicu Jugoslovenskog naroda 9. oktobar 1934. g. kao jedan bolan, ali po narodnu historiju i narodni život значајan datum.

Na velikom poslu posvećen službi ne samo svoga naroda već i celoga čovечanstva, paо je toga дана у Francuskoj u varoши Marselјu u veličanstvenom dочекu ВИТЕШКИ КРАЉ АЛЕКСАНДАР И УЈЕДИНИТЕЉ, sav izrešetan od metaka испаљenih iz tabora onih, koji svoje šiňarcijske rачune prave u svetskim metejima, gnusnim zločinima i krvavim borbama, koje danas цeo kulturni свет са gnušaњем osuђuje.

Њега нема viше meђu nama...

Paо је и Умро: племeniti i naјvatreniji поборник, главни заточник i чувар поретка, мира i слободе...

Paо је: Велики i даровити вођа, неустрашивији Јунак Велики ратник, Мудри војсковођа, војнички Великан, Краљ-војник, неустрашиви i славом овичани Вitez i Хeroј Нације...

Paо је: Neimар, стуб i ослонац državnog, duhovnog i nacionallnog јединства, Краљ-Ујединитељ i Tворац јединствене države...

Paо је: Краљ-diplomata, Краљ-politichar, umni i odличni državnik, nienaknadiivi gubitak države i naciјe...

¹ Ovaj apel saставio је инж. Слободан Баранац, саветnik Мин. шума i рудника по одлуци Управног одбора Југословенског шумarskog udruženja od 17-X-1934. t. за beogradске zagrebačke i љubljanske dnevne listove.

Пао је: Велики и заслужни Син узвишени Отац и омиљени родитељ целог Југословенског народа; Нада, Узданица и Понос генерација; племенити и нежно љубљени Владар, Краљ-сељак и Народни Краљ; инкарнација најлепших и највиших врлина нашега народа; симбол и дика нације...

Пао је: човек божанске промисли, блиставог ума, витешких подвига, надчовечанских напора, неуморне устрајности и ретке чврстине воље, снажне акције, мудре иницијативе; потеза и замисли историјске снаге и ширине; мудрих савета; страдања и искушења, изгнанства и величанствених победа; мучних часова и сјајних подвига луних елана и витештва, дивљења и признања целог човечанства...

Пао је: човек високе милости, широкогрудних схваташа, искрене нежности, непоколебљивих осећаја чврсте вере, тихе ведрине, заносне љубазности, примамљивог осмеха, блиставог ума, племенитих и хришћанских дела, узвишене и отмене душе, милостивог и добrog срца; оличење доброчинства, доброга и узвишенога...

Пао је: Надчовек, који је на олтар Свога највишег идеала принео најдрагоценју и највећу жртву — сам живот Свој, Умро је Он, који је своју последњу мисао, свој последњи осећај упутио драгој и љубљеној Југославији, оставивши свети аманет: „ЧУВАЈТЕ ЈУГОСЛАВИЈУ“. — Његову пространу и милу, топло вољену и безграницно љубљену Отаџбину, тако драгу Његову срцу, којом се увек лично и поносио.

ПАО ЈЕ И УМРО — „КРАЉ МУЧЕНИК!“

Пролизене су горке сузе, јецају милиони и цела Југославија без даха и трептаја слеђена у неизмерној тузи плаче у неисказаној узбуђености, док се са овом дубоком жалошћу меша тиха и искрена туга целога човечанства.

Тужан пут ковчега Узвишеног покојника кроз нашу земљу до његове вечне куће на Опленцу поздравио је, одао последње почасти Његовим посмртним остацима и са Њиме се опростио у једној феноменално неизгледној, бескрајно живој реци, која је данима текла, његов питом, поносан, кршан, диван, омиљен, одан и веран, а сада уцвиљени и растужени Југословенски народ, како се никада до сада ни са киме није опростио.

Са стегнутим срцем схрвани страховитим ударом, са осећајима узбурканим свирепим болом и напретнутом задњом честицом снаге Југословенски је народ рекао последње збогом највећем Сину нашега народа, најхрабријем Витезу и Неимару наше нове историје и државе пуне сјајних догађаја и блиставих момената.

Тешки, мучни и болни су то тренутци, које је Југославија и југословенски народ преживео.

Љубав народна према Александру Првом била је бескрајно велика, као што је и сада неизмерна и бескрајна туга нашега народа и ваксоликог културног човечанства.

Погружени су људи, сузе су већ усахле у очима, али ће вековима и кроз покољња громко одјекивати широм наше земље и целога света: „СЛАВА КРАЉУ МУЧЕНИКУ! СЛАВА ВИТЕШКОМ КРАЉУ АЛЕКСАНДРУ И УЈЕДИНитељУ!“

Под оловним немилосрдним теретом безмерне туге стоји погружено свеколики радни народ Југословенски, док над његовим лепим шумама лебди уздах, ношен јесењим ветровима: Александар! лебди име вође, заштитника и покровитеља најновога народа и привреде, чије је велико срце разумело тегобе нашег сељака, Његов високи ум схватио одлично све потребе и тешкоће наше привреде, Његов вечно покретан дух у сваком тренутку интересовао се за све проблеме рада и привређивања а сваки момент на Његова живота био тесно везан за живот, добро и напредак нашега народа

будећи и подетичући свуда веру и наду у божје дане и времена. Свака Његова мисао, свака Његова акција, сваки Његов потез, најинтимније бриге и главни задаци беху посвећени економском снажењу, јачању и чувању Југославије.

Није било области људског духа, ни гране човечијег стварања, ни поља рада у којем се благотворно и корисно није осећала Његова неопходна подpora, Његов тако потребан потстrek и елан. Свуда, у свима правцима нашег привредног живота осећала се силно и крепко Његова импозантна фигура Вође и Потстрекача, Свуда је Он делао одлучно и корисно, крчећи нове путеве, отварајући нове видике, правце и перспективе.

Није било привредног проблема, којег није Он најшире, најдубље и најправилније схватио и проценио, те сталним и моћним напорима претварао у позитивну стварност, жртвујући и свој лични живот, да би се посветио само добру народа и Отаџбине.

Бесмртни Покојник био је покровитељ Југословенског шумарског удружења, показујући тиме на један од путева, којим наш народ после политичке, треба да освоји економску самосталност. Шумарство је важан привредни облик у нашој земљи, у којој су му дати сви предуслови, потребни за његово развијање.

Само преко јаког, чврстог и рационалног шумарства може се уз остале привредне гране, доћи до економске победе свеколике привредне делатности Југославије. То је Велики Краљ први осетио и знао. То је хтео рећи своме народу, примивши се покровитељства Удружења и интересујући се за све проблеме шумарске политике а нарочито за пошумљавање пространих голети и кршева наше државе.

То народ мора да прими срцу као значајан аманет остављен му од Онога, који је и у часу када је тонуо у вечност, у срцу и у уму имао једино и само свој народ.

Читајући Његову последњу престону беседу и евоцирајући Његове говоре, које је кратке, снажне и језгровите, држао у свечаним приликама своме народу, видимо јасно да је Бесмртни Витешки Краљ знао и понављао, да радни народ, да привредник својим радом треба да врши и важну дужност према цеој држави, према националној целокупности. А то је дужност повиновања великоме идеалу општег народног благостања, коме се лична корист има подредити.

Аманет, остављен нам на овај начин, радни народ Југославије, привредник и шумопоседник Југославије, свом душом и свим срцем прима. Чувајући у најсветијем куту свога срца неизбрисиво лик свога Бесмртног Витешког Ујединитеља он чува и овај Његов аманет. И он зна, да се вршећи своју дужнос према нацији по томе аманету, најбоље може одужити сени Великога Покојника за све што је Он за свој народ учинио.

Он зна, да је тим аманетом обухваћена будућност нашег националног привредивања, и да је оно могуће једино по начелима тога аманета. Он зна, да се у испуњењу тога аманета садржи и испуњење политичког аманета Бесмртнога Покојника, издахнутог последњом снагом, садржавајући Његову последњу мисао: „ЧУВАЈТЕ ЈУГОСЛАВИЈУ“.

Радни народ ће најбоље чувати Југославију и њен напредак, управљајући своју привредну делатност према светим аманетима остављеним му од његовог Народног Вође, Бесмртног Витешког Краља.

Чувајући и извршујући овај аманет Бесмртног Витешког Краља Југословенско шумарско удружење не може а да овом приликом не упути апел радноме сељачком народу Југославије, свима селима, општинама, шумопоседницима и осталим установама и лицима, да предузму што живљују акцију на пошумљавању наших пространих кршева и голети, како би са пространим и богатим шумама наша држава била економски што јача и снажнија, имајући у виду да су благостање и економска снага народа предуслов и моћни фактори код испуњења светога аманета Бесмртнога Краља.

Шума је светиња наша! Она нас храни и од зла брани, греје и служи пратећи нас од колевке до гроба.

У шуми — мајки наше слободе — зачеле су се прве мисли за наше ослобођење; прва пушка одјекнула је гором и планином. У наручју је загрљају наших некада не-проходних шума тињао је огањ слободе.

Зато наш народ мора и треба да воли, цени, чува и гаји шуме наше.

Сва огољена места и падине, камењаре и кршеве, испусте на прљушама, вододерине и литице, урвине, суве потоکе, пресахле изворе, засуте речне долине и провале, где иначе ништа друго не би успевало треба што скорије засадити лепим и племеним шумским дрвећем, како би наша гола брда и планине што пре озеленили гором зеленом, што ће донети сваку срећу, напредак и благодат нама и нашим потомцима.

Пошумљавање оваквог терена има велико културно значење за нашу државу, јер добар део нашег народа на кршу и огољеном неплодном терену злопати се и страда у оскудици, беди и немаштини. Међутим, пошумљавањем голети и крша створило би се благостање у тим крајевима.

Када то постигнемо и подигнемо лепе и зелене шумице, лугове и гајеве, нестаће поплава, провала облака, нестаће изузетне студени и зиме, свих невоља и непогода и у новоподигнутим шумама слушаће подмладак наш весели цвркut птица и жубор оживелих потока и поточића, исто као и наши претци некад!

У долинама и подножју зашумљених страна, оголелих брда и литица, место каменом засутих и земљом претрпаних њива, таласаће се поново зрело житно класе, модрите кукуруз и плодом окитити гнојне њиве и ливаде, а ми ћemo тада бити поносни на своје дело и сртни, што ће то бити вечна песма наших заслуга и наше сарадње на овоме светоме отаџбинском послу и задатку нашем.

Само ћemo тим путем победити и на тај начин оставићемо народу спомен и сећање!

Живећемо вечно! А човек живи не по малу и капиталу, већ по имену и гласу, труду и делању своме! А благо ономе ко денијек живи, имао се зашта и родити!

Своје тако подигнуте лепе и зелене лугове и гајеве као и поједина дрвета крстимо и зовимо именом „ВИТЕШКОГА КРАЉА АЛЕКСАНДРА И УЈЕДИНитеЉА“; Именом Онога који се је њима лично и поносио, и коме су оне биле вазда предмет Његове особите пажње и настојања. Подижимо их и волимо их истим жаром и једнаком љубављу као што их и Он волео.

Нека се на тај начин преко наших гора и планина, шума, лугова и гајева за вечита времена блиста у свој лепоти и сјају дивно име Витешкога Краља. Нека наше шуме буду чврста и непоколебљива тековина, плодови добро смишљених и мудро примењених настојања, солидни и чарсти темељи економске снаге и јачине Југословенског народа, најречитије сведочанство свести, ованплоћено и оживотворено порјављованим напорима, да је Наш Краљ нераздвојно са **нама** и да дух наш једнако са **Њим** осећа.

А Ти Узвишени Господару! Мили и Љубљени Краљу Наш! Са својим трошим земним остатцима уз бол и јепај у прно завијеног од тебе тако жарко љубљеног Југословенског народа, мирно почивај на врху Опленца, јер знај да ће Твој вечити дух вазда бити међу твојим честитим и радним народом, који, свуда широм простране домовине, има као и Ти једно срце и једну искрену мисао за напредак Краљевине Југославије.

Хладни безбројни извори испод букве и дебелог храста, весели жубор река и потока, глас срне и кошуте, рика борбеног јелена, тих староседеоца и чувара наших шума, трептаји зеленог лишћа, цвркut умилног славуја и весела фрула безазленог

постира певаће вечно песму из срца и душе целог Југословенског народа. Теби „ВИТЕШКИ КРАЉУ АЛЕКСАНДРУ I УЈЕДИНИТЕЉУ“; Теби, који си величанственом епопејом својих херојских дела и бесмртних заслуга посую трновити пут борбе и славне стазе свога краткога и триумфалнога хода на земљи и пао на божанственој стражи свога животнога дела, утиснувши у њега својом проливеном светом мученичком крвљу, својом најплеменитијом жртвом и трагичном смрти свој крвав печат и вечни жиг и тиме свој последњи аманет освештао и обезбедио гранитном будућношћу за вечна времена.

ZAPISNIK

V-te redovne sjednice Upravnog odbora Jugoslovenskog šumarskog udruženja koja je održana dne 7. septembra 1934. godine u Sarajevu.

Prisutni: presjednik Ing. Lenarčić Milan; tajnik: Nikola Neidhardt; blagajnik: Hrđil Dragutin; odbornici: Dr Balen, ing. Babić, ing. Baranac, ing. Manojlović, ing. Miklau, ing. Pahernik, ing. Petrović, ing. Prpić, ing. Smilaj.

Ispričao se je ing. Jasić Dušan.

I. Prelazi se na prvu točku dnevnoga reda: ovjerovljenje zapisnika sjednice Upravnog odbora, koja je održana dne 15. jula o. g. u Beogradu.

Zapisnik ovjerovljuju gg. Baranac i Manojlović.

II. Blagajnik čita blagajnički izvještaj, koji se uzima na znanje.

1) Zaključuje se predložiti novom odboru, da zasebna deputacija Udruženja posjeti g. pomoćniku Ministra finansija i da ga zamoli, da se što skorije riješi pitanje ugovora o najmu zgrade »Šumarski Dom«.

2) Zaključuje se otpisati 3 primjera Spomenice Udruženja. To su primjerici, koji su tokom godine poklonjeni za reprezentaciju predstavnicima inozemstva.

3) U načelu se prihvata, da se poprave vodovodne cijevi u podrumu zgrade Jugoslovenskog šumarskog udruženja. Zaključuje se predložiti predmet novom odboru na izvršenje.

III. Tajnik čita pismenu ostavku g. Miloša Ćirkovića na časti potpredsjednika Jugoslovenskog šumarskog udruženja.

Upravni odbor uzima ostavku na znanje i u smislu člana 20 Pravila Udruženja izabire na upražnjeno mjesto gosp. ing. Prpića Petra, direktora šuma.

IV. Tajnik čita slijedeći odgovor Ministarstva finansija, koji se uzima na znanje.

»Jugoslovenskom šumarskom udruženju, Zagreb. Povodom predstavke udruženja od 7. decembra 1933. broj 875 ex 1933; po pitanju »Šuma i javni tereti« Ministarstvo finansija odelenje poreza u Beogradu svojim rješenjem od 26. marta 1934. broj 108434/1933., priopćilo je da se traženju u koliko se odnosi na državne poreze ne može udovoljiti, jer za to nema zakonske mogućnosti.«

V. Tajnik čita predlog Ljubljanske podružnice, da blagajnik udruženja mjesечно doznačuje otpadajućih 10% članarine podružnicama preko poštanske štedionice.

Zaključuje se predložiti skupštini, da se to doznačivanje vrši četvrtgodišnje.

VI. Tajnik čita predlog Ljubljanske podružnice za Glavnu skupštinu, da se snizi članarina od 100 na 50 Dinara.

Nakon duže debate predlog se odbija.

Zaključuje se iznijeti ga pred skupštinu sa mišljenjem odbora, da članarina ostane kao dosada.

VII. Tajnik izvještava, da Ljubljanska podružnica traži, da bi se promjena pravila iznesla pred glavnu skupštinu. Ujedno podružnica šalje svoj novi predlog za izmjenu pravila.

Zaključuje se predlog iznesti pred skupštinu, ali sa mišljenjem odbora, da se stvar preda novom odboru. Taj neka sa podružnicama definitivno raspravi projekat novih pravila, koji neka se štampa u Šumarskom Listu i tek zatim iznese pred na-ređnu Glavnu skupštinu.

VIII. Zaključuje se Glavnoj skupštini predložiti izmjenu Pravilnika o konsti-tuisanju i radu podružnica u toliko, da se uvede obligatno članstvo u njima t. j. da član Jugoslovenskog šumarskog udruženja sa teritorija, na kojem je pravovaljano osnovana podružnica mora biti članom podružnice.

IX. Čita se predlog gosp. ing. Beltrama, da se planinarskom društvu »Mosor« u Splitu izda diploma za njegovo nastojanje oko pošumljavanja.

Prima se s time, da se predloži skupštini.

X. Čita se predlog gosp. ing. Beltrama u predmetu propagande šumarstva.

Zaključuje se po tome predmetu predložiti glavnoj skupštini zasebnu rezoluciju (vidi zapisnik glavne skupštine od 8. i 9. septembra o. g.).

XI. Tajnik čita predlog g. ing. Radiše Petrovića, da se Jugoslovensko šumarsko udruženje pretveri u Udruženje šumarskih inženjera.

Pošto je predlog upravljen glavnoj skupštini zaključuje se iznijeti ga pred su-trašnji zbor, ali sa mišljenjem odbora, da se predlog odbije. (vidi zapisnik skupštine od 8. i 9. septembra 1934. godine).

XII. Ljubljanska podružnica javlja 3 kandidata za novi odbor Udruženja. Uzima se na znanje s time, da se uputi kandidacionom odboru skupštine.

XIII. Čita se predlog g. ing. Pogačnika, da se uvede uvozna carina na drveninu. Iz inostranstva se uvozi drvenina po dumpišnim cijenama, konkurirajući domaćem proizvodu. U zemlji smo u stanju da produciramo, koliko nam je za domaću potrebu dovoljno.

Zaključuje se predložiti skupštini na prihvat jednu predstavku na g. Ministra Šuma i rudnika i g. Ministra trgovine i industrije sa molbom da se uvede zaštitna carina na uvoz drvenine.

XIV. Čita se predlog g. ing. Miklau-a, da se brišu iz članstva svi članovi, koji još nisu uplatili članarinu za god. 1932.

Zaključuje se predlog prepustiti novom odboru.

XV. Tajnik referira o predlogu g. ing. Mazanka o osnivanju »Društva prija-teљa šume«.

Tajnik izvještava, da je gosp. ing. Baranac još svojedobno potakao ideju o osnivanju društva prijatelja drveća i predložio Upravi udruženja pravila za takovo društvo.

Nakon debate zaključuje se predložiti skupštini ideju o osnivanju »Društva prija-teљa šume« s time, da bi skupština tu ideju primila u principu. Gosp. ing. Manku će se pozvati da sastavi predlog za pravila takovog društva, pa će se onda rješavanje predmeta iznijeti pred novi odbor.

XVI. Prima se predlog g. ing. Miklau-a, da se Šumarski List obustavi onim članovima, koji za prošlu godinu nisu uplatili članarinu.

XVII. Zaključuje se sa preporukom na prihvat iznijeti Glavnoj skupštini predlog banjalučke podružnice, u kome se predlaže, da bi računarski činovnici sa maturom mogli avanzirati do u V grupu bez obzira da li služe u Ministarstvu ili kod Direkcije Šuma (vidi zapisnik skupštine od 8. i 9. septembra 1934. g.).

XVIII. Tajnik čita dopis Ljubljanske podružnice u kome ova javlja imena novog njenog odbora, koji je izabran na njenoj ovogodišnjoj skupštini. Uzima se na znanje.

XIX. Prof. Dr. Balen referiše o svom boravku u Piseku na kongresu česko-slovačkog šumarskog udruženja. Izvještava o vanrednoj ljubaznosti, s kojom je bio primljen kao delegat Jugoslovenskog šumarskog udruženja i o vanrednoj stručnoj visini

toga kongresa. Razlaže način organizacije glavnih skupština čehoslovačkog šumarskog udruženja.

Uzima se sa odobravanjem na znanje.

XX. Uzima se na znanje izvještaj o glavnoj godišnjoj skupštini Skopske podružnice, koja je održana na dne 5. VI. 1934.

XXI. Primaju se za redovite članove: Ing. Ljubić K. Babić, šum. inžinjer u Beogradu; Ing. Jurčić Marijan, šum. inžinjer Samobor; Ing. Delić Vukasin, šum. inžinjer Dobrljin i Ditrich Vilim, podšumar sresko načelstvo Prnjavor.

Istup iz članstva: Jovanović Matija, podšumar, Kruševac.

Odobrava se zamjena za Šumarski List: »Zbor« časopis za društvena politička i privredna pitanja, Beograd; Institut Central des Investigation Forestieres Institutsky, 21 Lesnoy Leningrad, 18 USSR.

XXII. Tajnik čita dopis g. ing. Branka Dujica u kome predlaže, da se odustane od običaja da se na skupštinama na pr. izbor pretsjednika vrši tako da dvije godine bude presjednikom Hrvat, zatim Srbin i onda Slovenac. Ovo da nije jugo-slovenski.

Predsjednik ing. Lenarčić razlaže, da je upravo taj ključ, koji predstavlja nepisan običaj, dosada vrlo povoljno djelovao. Svaki presjednik je znao, da će nakon dvije godine biti smijenjen i nije ni pokušavao produžavati svoju vlast, jednakost je bila uvijek potpuno jugoslovenska što dokazuje i velika harmonija i jednodušnost, kojom su do sada bili birani predsjednici Udruženja.

Odbor se saglasuje sa gosp. presjednikom.

ZAPISNIK

(XIII) **Glavne redovite godišnje skupštine Jugoslovenskog šumarskog udruženja, koja je održana na dane 8. i 9. septembra 1934. god. u Sarajevu.**

1. U 10 sati prije podne presjednik Ing. Milan Lenarčić otvara skupštinu u dvorani Imperial-kina. Pozdravlja izaslanika Njegovog Veličanstva Kralja gospodina generala Svetomira Djukića. Moli ga da bude tumačem izraza nepokolebive odanosti i vjernosti jugoslovenskih šumara najvišem neimaru i vrhovnom zaštitniku naše otadžbine i naših šuma Njegovom Veličanstvu Kralju Visokom Pokrovitelju Jugoslovenskog šumarskog udruženja. Naša prva misao na ovom sastanku je posvećena uzvišenom Vladaru.

Predlaže, da skupština u znak srdačne odanosti tri puta klikne »Živio Kralj«. Skupštinari ostaju i dugotrajno kliču »Živio Kralj«.

Pretsjednik zatim predlaže, da se Visokom pokrovitelju Udruženja odašalje slijedeći brzjav:

»Njegovo-n Veličanstvu Kralju Aleksandru I.

Jugoslovenski šumari sakupljeni na svom 58 godišnjem zboru u Sarajevu u dubokoj odanosti i vjernosti pozdravljaju Vaše Veličanstvo, svog Visokog pokrovitelja usklikom

Da živi Vaše Kraljevsko Veličanstvo

Da živi uzvišeni Kraljevski Dom Karadordevića

Pretsjednik Lenarčić.«

Sa velikim odobravanjem i pljeskom prima skupština brzjav.

Pretsjednik se zatim toplim riječima obraća na gosp. Ministra šuma i rudnika Dr. Milana Ulmanskog. Udruženje se smatra odlikovanim, da gosp. Ministar lično prisustvuje ovome zboru. Ovo je ujedno prvi puta, da je član našeg Udruženja Ministrom šuma i rudnika. Udruženje stavlja gosp. Ministru na raspolaganje sve svoje snage, duboko uvjereni da šumarstvo pod njegovim vodstvom kreće putem sigurnog-

napretka. Zahvalni smo gosp. Ministru na jakoj i odlučnoj inicijativi, koju je dao našem šumarstvu.

Pretsјednik zatim pozdravlja bana Drinske banovine gosp. Vеlimira Popovićа. Vaša banovina jedna je od najšumovitijih u našoj zemlji. Golemi napor su potreбni, da se to bogatstvo dovede u stanje, u kome će služiti trajnoj koristi naroda i otadžbine. Molim Vas da biste posvetili punu pažnju šumama i šumarstvu.

Zatim pretsјednik pozdravlja izaslanika Českoslovačkog Ministarstva zemedelstva g. Dr. Macka kao i delegata bratskog českoslovačkog šumarskog udruženja Ing. Rachmanna. Ponesite bratskom narodu českoslovačkom srdačne pozdrave od nas. Vaše prisustvovanje ovdje neka učvrsti prijateljske veze, koje su, budite uvjereni, dubcke i jake.

U svom daljem govoru pretsјednik pozdravlja komandanta armije generala g. Emila Belića, generala g. Miloradovića, zastupnika grada Sarajeva gosp. Dr. Jeftanovića, prisutne narodne poslanike gg. Principa, Božića, Mijića, Gragića, Pahenika, Vidovića, Spahića. Pozdravlja načelnika odjeljenja za šumarstvo g. Dr. ing. Žarka Miletića, pozdravlja gg. zastupnike udruženja i korporacija: Narodne odbrane, Prosvjete, Industrijske komore, Udruženja industrijalaca, Udruženja pilanara, Poljoprivrednog društva, Udruženja inženjera i arhitekata, lovačkih društava, planinarskih društava. Konačno pozdravlja i sve prisutne članove Jugoslovenskog šumarskog udruženja, koji su se u tako lijepom broju sakupili na ovo zborni.

U dalnjem govoru konstatuje pretsјednik, da uspjeha u šumarstvu može biti samo, ako na obnovi i zaštiti šuma saraduje čitav narod. Potrebno je još mnogo rada, da se narod odgoji u tome pogledu. Velika zadaća kod toga zapada naše Udruženje.

Šumarsku službu treba odvojiti od poljoprivrede kod upravnih vlasti. Organizovati treba propagandu za čuvanje šuma. Šumarska nastava treba da se uvede u učiteljskim školama i bogoslovijama, a i u osnovnim školama. Udruženje i njegovo članstvo mora da udvostruči svoje napore, da se na postavljenim temeljima izgradi zgrada na korist i ponos našeg naroda. Ono mora da vrši svoju dužnost kao forum stručne javnosti, odgovorno pred sadašnjicom, a još više pred budućnošću. Za postignuće naših kulturnih ciljeva moramo da aktiviramo saradnju cijelog naroda. Svaki građanin ove zemlje treba da zna: da je šuma u velikim predjelima naše otadžbine preduvjet eksistencije i kulture; da pogrešan rad u šumi može dovesti do katastrofalnih i nepopravljivih šteta. Svaki pojedinac mora da zna, da je potrebna saradnja cijelog naroda, da se privedu kulturi ogromne površine naše zemlje, koje danas nisu ni na početku šumske kulture.

Nikad više ne smije da se desi, da koja ličnost našeg javnog života kaže, da se riba i šuma ne može uništiti. Svatko mora osim toga da zna, da u šumarstvu nema mjesata politici i demagogiji.

Ali rad šumara nije ograničen samo na gajenje i čuvanje šuma. Producte šumarskog rada treba i unovčiti. U tome pogledu kalvariju, kroz koju moramo da prodemo, još nismo prošli. Pritome na žalost samo naše šume plaćaju račun. Međunarodna saradnja za sanaciju tržišta drvom potaknuta je sa susjednim zemljama. Kolikogod je ometana od strane međunarodnih i političkih upriva, ipak moramo konstatovati, da imamo izgleda na uspjeh, ako nas naši mjerodavni faktori podupru potrebnim zakonskim mjerama. Gg. Ministrima Dr. Ulmanskom i Demetroviću zahvalni smo za njihove korake u tom pravcu.

Pretsјednik zatim prelazi na odnose šumara i industrijalaca. Šumar kao gojitelj šume vidi u industrijalcu svog najužeg saradnika, svoju kompletaciju — ali nažalost — ne vidi u svakome. Dobro nam došao industrijalac koji poštaje okolnosti i koristi onog terena, na kome radi, onih fundamenata na kojima posluje, one zemlje iz koje crpi svoje koristi, industrijalac, koji isključuje svaku kolonijalnu politiku i rukovodi se modernom ideologijom nacionalnoga života, koji ne prikraćuje uzakonjene dažbine u

traženju momentanih koristi, koji viškove svog poslovanja upotrebljava za povećanje narodnog blagostanja i oplodenje narodne privrede.

Udruženje je svojim radom dokazalo da stavlja svu svoju snagu i stručnu spremu u borbu za visoki cilj: podizanje kulture i blagostanja naše domovine.

Dozvolite mi apel na Vas, koji ste nas danas počastili, a i na svu jugoslovensku javnost:

podupirajte rad Udruženja na korist naroda i države.

Riječ uzima gosp. ministar šuma D. r. Milan Ulmanski. Gospodine izaslaniče Kralja, gospodo i drugovi. Šuma je elemenat, ona je produkt prirode. Uvijek moramo pod pojmom šume da razumijevamo nešto jedinstvenoga. Diferenciranje po vrsti vlasništva tek je od drugostepenog značaja. Jer ono što šuma biološki te socialno i privredno prečišćava od tolike je eminentne važnosti po općenitost, da je gotovo sporedno je li ta šuma državna ili je privatna ili manastirska. Glavno je da se njome potrajanje i dobro gospodari. Jer onda narod iz nje crpi trajno najveće koristi. U biti je šumskog gospodarstva da se ima voditi tako, kako viši i trajniji interes zahtijeva. U šumarstvu više nego u drugim granama privrede potrebno je podrediti interes pojedinaca interesima cjeline.

Mnogo sam šuna video i prije nego li sam preuzeo resor Ministarstva šuma. Ali tek sada odkako sam Ministrom, otvorio mi se potpuno oči. Proputovao sam gotovo cijelu našu otadžbinu. I moram da izrazim bolni osjećaj, da se šume niti iz daleka onako ne gospodare niti čuvaju, kako to njihova važnost, kako to sretnija budućnost našega naroda zahtijeva. Ovo ogromno blago ne uživa svuda potrebnu zaštitu.

Sačuvajmo izvore naše privrede, sačuvajmo šume, koje imamo. Pošumljavanje krša i goleti, uređivanje i zagradjivanje bujica sve su to pitanja drugog reda. Prvo je: očuvati ono što imamo. Tek poslije toga ćemo kao dobri gospodari raditi, da šume povećamo.

Od nas Jugoslovenskog šumarskog udruženja se zahtjeva da tom višem principu i višem interesu što više udovoljimo i nastojimo da svi i svaki taj princip usvoji i po njemu radi.

Zatim gosp. Ministar prelazi na potrebu planske privrede u šumarstvu. Iz velikih stvari do u sitne detalje moramo šumsku privedu planski organizirati. Kod izrade toga plana treba da svi sudjelujemo. Potreba planskog gospodarenja evidentna je danas u svim granama privrede, a pogotovo u šumarstvu, koje operiše sa takvim dugim rokovima proizvodnje, ne samo sa decenijama, već i stoljećima. Planski smislijen rad cijelosti te planski rad kod svake šume a u prvom redu za njeno održavanje i obnovu. A baš na tome planu je najpozvanije da radi ovo naše Udruženje, jer su mu članovi iz cijele države. Taj planski rad treba da započne odozdo, treba da raste poput biljke, koja vremenom izraste u veliko i ponosno stablo.

Postoji jugoslovensko šumarstvo, koje je različno i od francuskog i od njemačkog. U inozemstvu ne mora šumar da računa sa mnogim prevažnim faktorima, sa kojima mi moramo da računamo. Evo pitanje paše, koje u inostranstvu nije tako specifično kao kod nas. Evo ekonomskih odnosa naše seljačke privrede spram šume i t. d., koji su svi kod nas u bitno drugom stanju nego u inozemstvu. Stoga se inozemna nauka ne može kod nas u potpunosti primjenjivati.

Jugoslovensko šumarsko udruženje je u prvom redu zvano, da raspravi perspektive našeg dočačeg šumarstva, da razotkrije nove puteve na dobro naroda i otadžbine. Cilj nam je pred očima, a čvrsta i nepokolebitiva jednodušna volja u nama.

Želim uspjeh Vašim sastancima na dobro naroda i otadžbine.

Pretsjednik zahvaljuje gosp. Ministru.

Zatim uzima riječ gosp. Dr. ing. Ludošek Macko, izaslanik českoslovačkog Ministarstva zemeljstva. Želi uspjeh kongresu. Raduje se, što mu je u dio pala čast, da na ovome kongresu pozdravi braću Jugoslovane. Budite uvjereni, da su simpatije Če-

hoslovaka nepokolebivo s Vama. Primite od čehoslovačkih šumara srdačan i bratski »Lesu a lov u zdar«.

Riječ uzima gosp. ing. Račmann i toplim riječima pozdravlja kongres u ime »Ustredni Jednote Československog Lesnictva« (českoslovačkog šumarskog udruženja).

Zatim je zastupnik Narodne odbrane g. H. Nikšić pozdravio kongres i naglasio, kako Narodna odbrana ima da štiti trajne interese našeg naroda, pa je njena saradnja sa šumarima po prirodi stvari preko potrebna. Budite čuvari izvora bogatstva naše zemlje. Suzbijte na trajnu korist zemlje egoistične želje pojedinaca, koje idu samo za eksploracijom i momentanom vlastitom koristi bez obzira na pustoš, koju ostavljaju iza sebe.

Tajnik zatim čita pozdravne brzojave: Poljskog šumarskog saveza, Skopske podružnice Jugoslovenskog šumarskog udruženja, Skopske podružnice Jugoslovenskog šumarskog udruženja, kao i pojedinih članova Udruženja, koje skupština s odobravanjem uzima do znanja.

2. Gosp. profesor Dragutin Veseli je po tome održao predavanje »Sa foto-kamerom kroz bosanske šume«. Prikazao je u nizu projekcija (sve mahom amaterske snimke bosanskih šumara) turističke ljepote Bosne i Hercegovine, važnost šuma, pošumljavanje krša, rad lugarske škole u Sarajevu, iskorišćavanje šuma, tipične bosanske sastojine, suzbijanje navale insekata, lov i t. d.

Time je svečani dio skupštine završen.

Pretsjednik prekida zborovanje i zakazuje nastavak za po podne u 15 sati u Gradskoj vijećnici.

Nastavak u Gradskoj vijećnici.

3. Pretsjednik otvara zasjedanje. Prelazi na točku 3 dnevnoga reda: Izvještaj glavne uprave o društvenom radu u godini 1933/34. Pošto je izvještaj otštampan i dostavljen mjesec dana prije skupštine svim članovima, predlaže, da se izvještaj ne čita, već da se pređe odmah na debatu po predmetu, što skupština jednoglasno prima.

Pošto se za raspravu o izvještaju nije nitko javio za riječ, pretsjednik daje izvještaj na glasanje. Skupština glasa dizanjem ruku i prima izvještaj jednoglasno.

Pretsjednik zatim komemorira umrle članove, koje je nemila smrt otela iz naše sredine. To su: Ing. Mihajlo Krekić, šef. Šum. uprave Han-iPijesak; Andrija Koprić, kr. Šum. nadsavjetnik u p. Zagreb; ing. Ferencić Stjepan, direktor šuma u p. Križevci; ing. Lampe Franc, Šum. nadsavjetnik, Ljubljana; Maraković Rudolf, direktor Šuma Đakovačkog vlastelinstva u p. Zagreb; Weiner Dušan, kr. Šum. savjetnik u p. Zagreb.

Skupština ustaje i kliče »Slava im!«.

Blagajnik čita zatim izvještaj o stanju društvene imovine, te izvještaj nadzornog odbora, koje skupština uzima na znanje i daje razrješnicu Upravnom i nadzornom odboru.

4) Prelazi se na raspravu budžeta za godinu 1935. Blagajnik čita predlog za budžet primatika, koji se prima u cijelosti. Prelazi se na predlog za budžet izdataka. Nastaje debata. Ing. Mihaliček predlaže, da se izabere poseban finansijski odbor, koji bi proučio predlog izdataka i taj odbor da referira Glavnoj skupštini.

Skupština prima predlog ing. Mihaličeka i u finansijski odbor izabire gg. Jelmana, Balvanovića, Šerbetića i Mihaličeka.

Pretsjednik predlaže da skupština izabere kandidacioni odbor. Iz svake banovine gdje postoji Podružnica neka u taj odbor uđu po dva člana, a po jedan iz onih banovina, gdje podružnica ne postoji. Iz savske banovine predlaže pretsjednik u kandidacioni odbor također dva člana, jer ta banovina ima najveći broj članova Jugoslovenskog šumarskog udruženja.

Skupština prima i na predlog predsjednika izabire slijedeći kandidacioni odbor: Dojković, Baranac, Petrović, Prpić, Begić, Beltram, Smilaj, Pahernik, Miklau, Obradović, Bulut, Petronijević. Kako bi finansijski odbor mogao da izradi svoje predloge predsjednik određuje pauzu.

Nakon pauze gosp. ing. Jelman u ime finansijskog odbora izvještava, da je taj odbor raspravio predlog budžeta izdataka i predlaže skupštini na prihvat sve stavke osim stavke »nagrada blagajniku«. U odboru su neki članovi iznesli mišljenje, da je nagrada blagajnika previsoka, pa u tome predmetu ne postoji jedinstveno gledište.

Gosp. predsjednik ing. Lenarčić razlaže dužnosti blagajnika i predlaže, da se i stavka nagrada blagajnika primi u visini, kako je Upravni odbor predložio.

Prima se predlog izdataka budžeta 1935. godine u cijelosti.

5. Gosp. ing. Šlander održao je zatim referat o gubaru u Hercegovini. Referat je primljen sa velikim interesovanjem. Zaključeno je stampati ga u Šumarskom Listu.

6. Predsjednik razlaže, da je po Pravilima potrebno, da skupština odluči o tome, gdje da se do godine održi zborovanje. Predlaže Split, Novi-Sad ili Beograd.

Razvija se živa debata po predmetu. Većina se skupština izjavljuje za Split. Dr. Balen razlaže, da je u Splitu teško organizirati skupštinu i zbog stranaca teško je naći potrebne stanove.

Predsjednik predlaže kompromisni predlog t. j. da se nastoji da skupština bude u Splitu, a ako to ne bi bilo moguće, neka se skupština sazove za Novi Sad. Skupština to prima.

7. Tajnik čita predlog Ljubljanske podružnice, da se na ovoj skupštini izmijene Pravila Udruženja. Ujedno izvještava, da je odbor na sjednici 7 IX raspravljao o predlogu te podružnice i zaključio predložiti skupštini, da se Pravila još ne mijenjaju, već da se stavi u dužnost novom odboru, da on prouči predloge pojedinih podružnica, da sastavi novi projekat pravila, taj otstampa u Šumarskom Listu i tako iznese pred narednu skupštinu, kako bi svi članovi bili upućeni u predmet.

Tajnik sa svoje strane izlaže, da nije bilo moguće u odboru do sada proučiti predloge svih podružnica, jer neke nisu dostavile svoje primjetbe na vrijeme, kako su bile pozvane.

Ing. Mihaliček razlaže, kako je Sarajevska podružnica prva izradila i dostavila svoje primjetbe, dok Ljubljanska tek sada pred ovu skupštinu. Treba biti oprezan da se ne bi Pravila izmijenila prebrzo.

Ing. Miklau razlaže mišljenje manjine odbora, odnosno mišljenje Ljubljanske podružnice Pravila mijenjati što prije.

Pošto govornici ulaze odviše u detaljna pitanja na pr. u pitanje načina plaćanja članarine t. j. da li da se članarina plaća podružnicama ili centrali, zatim pitanje zaštitanja na Glavnim skupštinama po delegatima, predsjednik daje na glasanje predlog većine odbora t. j. da se na ovoj skupštini ne pristupi mijenjanju Pravila.

Skupština taj predlog prima.

8. Tajnik izvještava, da je skupštini stigao predlog, da se Udruženje pretvori u Udruženje šumarskih inženjera. Pošto se je skupština malo prije izjasnila da ne želi na ovom zasjedanju mijenjati Pravila, to bi predmet imao da se prepusti takoder novom odboru. Ali Upravni odbor predlaže, da se predmet odbije.

Predsjednik daje predlog na principijelu debatu. Javljuju se za riječ gg. Neidhardt, Miklau, Babić, Dojković.

Neidhardt iznosi, kako bi to značilo crnu nezahvalnost prema pionirima našeg šumarskstva, kad bi se isključili iz članstva naši zasluzni članovi, absolventi srednjih šumarskih škola. Ne smijemo zaboraviti, da nekada u zemlji nije bilo visokih šumarskih škola. A baš mi smo tim starijima drugovima dužni zahvalnost i poštovanje. Oni su nam sazdzali Dom od koga naše Udruženje živi. Udruženje treba u svojoj sredini

da sakupi sve, koji rade i željni su rada na unapredenu šumarnarstva. Po prirodi same stvari zadnjih godina ulazi u udruženje sve više i više mlađih šumarskih inženjera, a uslijed smrti prestaju da budu članovi neinženjeri. Mi moramo da smo sretni, ako imamo u rašoj sredini članove, koji iskreno saraduju, bez obzira bili oni inženjeri ili ne.

Miklau naglašuje potrebu da se u udruženje prikupe šumoposjednici, dapače da se prikupi i što veći broj nestrucnjaka. Jer Udruženje će svoje velike ciljeve moći da postigne samo širokom akcijom što većeg broja članova.

Babić izlaže sve teškoće, sa kojima su se srednjoškolski šumari kao pioniri šumarnarstva morali boriti u Bosni.

Predsjednik izlaže kako titule ne znače ništa već samo rad.

G. Dojković izjavljuje da poslije izlaganja gg. predgovornika nema šta više primjetiti.

Radiša Petrović kao predlagač iznesonog predloga razlaže svoje intencije, koje je imao, kad je odasao Udruženju taj predlog. On je mislio, da bi se time podigao ugled naslova šumarskih inženjera i ugled Udruženja. Međutim, temeljem izlaganja gg. predgovornika povlači taj predlog.

9. Na predlog Banjalučke podružnice skupština prima slijedeću predstavku, koja se ima uputiti g. Ministru šuma te gosp. Ministru finansija.

»Gospodine Ministre!

U resoru Ministarstva šuma i rudnika služe pored ostalih stručnih činovnika i računski činovnici.

Za računske činovnike traži se potpuna srednja škola sa završnim ispitom (maturom) i da isti nakon prakse moraju položiti svoj stručni ispit za računovodstvo i bilagajnu. Ovake se iste spreme traže i za računske činovnike Ministarstva finansija i činovnike poštanske štedionice.

U § 45-om Zakona o činovnicima, koji je na snazi, stoji pod toč. 2, da se zvanja u strukama za koja se traži potpuna srednja škola rasporeduju od IX. do zaključno V-te položajne grupe.

Svi računarski činovnici kod Ministarstva finansija i poštanske štedionice mogu da dodu i dolaze u V-tu položajnu grupu bez obzira gdje su na službi.

Isto tako i činovnici drugih resora sa potpunom srednjom školom dolaze i u V-tu grupu kao što su poštanski, učitelji i t. d. bez obzira u kome mjestu služe.

Kod ministarstva šuma i rudnika ne mogu doći u V položajnu grupu ako nijesu sa službom u samom Ministarstvu kako to predviđa § 346 činovničkog zakona (vidi raspored zvanja za V grupu).

Dogod se u činovničkom zakonu ne promijeni tekst za računske činovnike u § 346 kod zvanja za V grupu resora Ministarstva šuma i rudnika, ne može ni jedan računski činovnik biti unapređen u V grupu, ako nije sa službom u samom Ministarstvu, da se u § 45 činovničkog zakona predviđa ovo napredovanje za sve činovnike sa potpunom srednjoškolskom spremom.

Kod drugih resora nema ovakvog ograničavanja pa bi po mišljenju glavne skupštine Jugoslovenskog šumarskog udruženja trebalo ovo ograničenje za računske činovnike Ministarstva šuma i rudnika ukloniti te stvoriti mogućnost da se računski činovnici bez obzira gdje služe mogu unapredovati u V-tu činovničku grupu i kod Ministarstva šuma i rudnika.

Kad se računski činovnici u samom Ministarstvu finansija unapredaju u V činovnu grupu bez obzira gdje su na službovanju, držimo opravdanim da se i šumarski računski činovnici trebaju unaprediti u V činovnu grupu bez obzira gdje su na službovanju, jer se i od jednih i od drugih traži ista školska spremna, stručni ispit, pa su i jedni i drugi potpuno jednakо odgovorni i u moralnom, materijalnom i krivičnom pogledu pred zakonom.

Slobodni smo učitivo zamoliti Vaše gospodstvo, da biste se zauzeli da se stvori zakonska mogućnost za unapredjenje računskih činovnika čitavog resora Ministarstva šuma i rudnika u V-tu činovničku grupu prema § 45 zakona o činovnicima.«

10. Tajnik referira, da je Sarajevska podružnica predložila da bi članovi Jugoslovenskog šumarskog udruženja iz onih srezova Primorske i Zetske banovine, koji prirodno gravitiraju Sarajevo, mogli biti članovima te Podružnice tako dugo, dok se u tim banovinama ne osnuje podružnica.

Odbor je o tome raspravljao i predlaže slijedeću dopunu Pravilnika o konstituisanju i radu podružnica:

»Članovi Jugoslovenskog šumarskog udruženja iz onih srezova Primorske i Zetske banovine, koji spadaju pod teritorij Direkcije šuma u Sarajevu, mogu biti do kraja 1936. godine članovi Sarajevske podružnice, ako se u tim banovinama ne osnuju podružnice.«

Skupština prima taj predlog jednoglasno.

11. Tajnik iznosi predlog za izmjenu Pravilnika o podružnicama. Da se naime uvede obligatorno članstvo u podružnicama t. j. ako je u jednoj banovini podružnica pravovaljano osnovana, onda da svi članovi Jugoslovenskog šumarskog udruženja sa te teritorije moraju biti njenim članovima.

Na razlaganje gosp. ing. Saviceva skupština odbija predlog tako, da i nadalje ostaje na snazi propis o fakultativnom članstvu u podružnicama.

12. Tajnik čita predlog Ljubljanske podružnice, da se za godinu 1935 snizi članarina od 100 Dinara na 50 Dinara. Ujedno izvještava mišljenje odbora po tome predmetu. Članovi dobivaju Šumarski List, koji stoji Udruženje oko 118 Dinara. Članarine u ostalim društвима su veće nego u Jugoslovenskom šumarskom udruženju. Za rad Udruženja potrebna su sredstva.

Skupština velikom većinom glasova odbija predlog da se članarina snizi i prihvaca se mišljenje odbora.

13. Skupština jednoglasno prima slijedeću predstavku s time, da se uputi Ministarstvu šuma i rudnika kao i Ministarstvu trgovine i industrije.

»Uslijed svjetske krize zapinje prodaja šumskih produkata. Prilike se na tržištu drvom mogu da poboljšaju samo međunarodno saradnjom. Našu privredu treba ospособiti za tu saradnju ostvarenjem jedne organizacije, koja će biti u stanju da internacionalne sporazume obzirom na našu zemlju i provede. Pošto i cijelokupna privreda traži takovu organizaciju molimo, da biste ovom predmetu hitno poklonili svoju punu pažnju.«

14. Gosp. ing. Miklaučić predlaže predlog o propagandi šumarstva, koji je podnio g. ing. Beltram. Upravni odbor je raspravljao o tome predlogu i zaključio je predložiti Glavnoj skupštini na prihvat slijedeću rezoluciju:

Rezolucija:

»Jugoslovensko šumarsko udruženje na svojoj Glavnoj skupštini u Sarajevu sa žaljenjem konstatuje činjenicu, da široki slojevi naroda kao i neka mjerodavna mjesta u državi još uvijek ne pokazuju dovoljno razumijevanja za potrebe šumarstva i održavanje šuma u opće.«

Jugoslovensko šumarsko udruženje stoga traži, da se propaganda za šumarstvo i prosvjećivanje naroda energično pokrene i nastavi. Jugoslovensko šumarsko udruženje moli Gosp. Ministra šuma da tome pitanju posveti najveću pažnju i da u toj akciji preuzme vodstvo.

U prvom redu molimo da se striktno provadaju i provedu u život svi propisi pozitivnih zakona, koji su u tome pogledu donešeni kao odredbe zakona o šumama, zakona o osnovnim školama, propisi o održavanju dječjeg dana za pošumljavanje i t. d.

Apelujemo na Glavni prosvjetni savjet da se kod odobravanja udžbenika za sve škole bez razlike vodi računa o štivu, koje govori o važnosti i njezi šuma. Tražimo,

da se za učitelje kao i na poljoprivrednim i drugim školama održavaju posebni tečajevi o šumarstvu.

Apelujemo nadalje na Ministarski savjet, sve resorne Ministre, narodno predstavništvo, banska vijeća i opštinska zastupstva, da u svojim budžetima stave u većoj mjeri na raspaganje javna materijalna sredstva za svrhe popularizovanja i unapređivanja šumarstva.

U svrhu veće aktivnosti šumarskih nadleštava predlažemo, da se prigodom promjene zakona o unutarnjoj upravi i banskim upravama izdvoje šumarski odsjeci iz poljoprivrednih odjeljenja te im dade samostalnost kao drugim odjeljenjima.

Stavljamo u dužnost novom Upravnom odboru da dosljedno i živo nastoji ukoliko mu to sredstva dopuštaju, da se propaganda šumarstva u narodu na širokoj bazi izgradi i energično provodi.«

15. Tajnik referiše o predlogu g. ing. Mazanka, da se osnuje Društvo prijatelja šume. Odbor je uzeo predmet u razmatranje i zaključio predložiti, da se pozove gosp. ing. Mazanka da sastavi predlog pravila takovog novog društva, pa tek onda da novi odbor stvar raspravi

Predlog odbora se prima.

16. Tajnik čita predlog g. E. Pogačnika, da se uvede zaštitna carina na uvoz drvnine koju inostranstvo k nama uvozi po dumpiškim cijenama na štetu domaće proizvodnje i na štetu naših šuma.

Zaključuje se uputiti po tome predmetu pretstavku s obrazloženjem g. Ministru trgovine i industrije s molbom, da se uvede zaštitna carina.

17. Tajnik čita predlog, da se Šumarski List obustavi svakom članu, koji za prešlu kalendarsku godinu nije uplatio članarinu.

Skupština prima.

18. Tajnik čita predlog Ljubljanske podružnice, da blagajna Udruženja šalje mjesečno podružnicama odpadajućih 10% od članarine putem čeka.

Skupština zaključuje, da blagajna vrši te isplate ne mjesečno već četvrt-godišnje.

19. Tajnik referira, da je odbor raspravljaо o predlogu gosp. ing. Beltrama, da se planinarskom društvu Mosor u Splitu podijeli diploma za njegov rad oko propagande pošumljavanja.

Odbor predlaže, da se diploma podijeli, ali s time, da se u Šumarskom Listu najprije rasprije natječaj sa tri nagrade za idejne skice za diplome Udruženja.

Skupština prima i zaključuje, da se rasprije najprije natječaj sa tri nagrade (300, 200 i 100 Din) a onda da se po najboljim stiglim predlozima štampaju diplome (po-hvalnice) u svrhu propagande šumarstva i jedna dodijeli društvu Mosor.

20. Predsjednik predlaže da skupština izabere ovjerače zapisnika.

Skupština izabire gg. Dojkovića i Babića.

21. Prelazi se na izbor nove Uprave.

Kandidacioni odbor predlaže listu.

Gosp. Stefanović Milivoj kritikuje predloženu listu, jer nema ni jednog pripravnika u predloženom odboru. Potrebno je da mladi preuzmu inicijativu za zaštitu svojih interesa.

G. Obrađović se zalaže za izlaganja predgovornika.

Tajnik razlaže, kako je odbor dovoljno mlad.

Pošto prisutni pripravnici instistiraju na tome, da u odbor uđe koji od najmladih drugova, predsjednik predlaže skupštini listu kandidacionog odbora izmjenjenu u toliko, da u nju ulazi od najmladih drugova gosp. Stjepanović Ljubomir.

Skupština sa ogromnom većinom glasova i pljeskom izabire novi odbor kako slijedi:

Pretsjednik: Dr ing. Josip Balen, redovni profesor beogradskog univerziteta Zemun, Poljoprivredno-šumarski fakultet;

Potpredsjednici: I. Ing. Lenarčić Milan, veleposjednik i industrijalac, Ribnica na Pohorju; II. Dr. ing. Petrović Dragoljub, savjetnik Ministarstva šuma, Beograd;

Blagajnik: Drnić Milan, šumarski nadsvjetnik u p. Zagreb;

Odbornici: Ing. Babić Bogdan, šef odsjeka za šumarstvo Kr. banske uprave, Sarajevo; Begić Juraj, savjetnik Direkcije šuma Banjaluka; Ing. Beltram Vladislav, sreski šumarski referent, Supetar; Ing. Borošić Josip, viši šumarski savjetnik i šef kabineta Ministra šuma, Beograd; Ing. Jasić Dušan, Direktor šuma II banske imovne općine, Petrinja; Ing. Marković Ljubomir, viši šumarski savjetnik, Skoplje; Ing. Mihaliček Nikola, viši šumarski pristav Direkcije šuma, Sarajevo; Ing. Miklau Ottmar, šumarski savjetnik, Brežice; Ing. Paheznik Franjo, veleposjednik i narodni poslanik, Vuhred; Dr. Petračić Andrija, redovni profesor univerziteta, Zagreb; Ing. Premužić Ante, viši šumarski savjetnik Ministarstva šuma, Beograd; Ing. Prič Pero, direktor šuma, Čačak; Ing. Smilaj Ivan, šumarski savjetnik brodske imovne općine, Vinkovci; Ing. Stjepanović Ljubomir, šumarski pristav šumske uprave, Ključ;

Zamjenici Upravnog odbora: Ing. Savić Jovan, šumar, savjetnik, Doroslovo; Ing. Anić Milan, asistent šumarskog fakulteta, Zagreb; Ing. Španović Teodor, šumarski savjetnik, Apatin; Dražić Juraj, viši šumarski savjetnik u p. Zagreb.

Nadzorni odbor: Ing. Premužić Andrija, direktor šuma, Sarajevo; Ing. Lončar Ilija, viši šumarski savjetnik Direkcije šuma, Zagreb; Ing. Manojlović Branko, viši šumarski savjetnik, Jasenak; Ing. Pavlić Ante, viši šumarski savjetnik, Zagreb; Zamjenici nadzornog odbora: Ing. Abramović Ante, viši šumarski savjetnik, Zagreb; Jančović Miloš, viši šumarski pristav, Banjaluka.

Buđno aklamiran novoizabrani predsjednik prof. univerziteta gosp. dr. Josip Balen, uzima riječ, zahvaljuje na povjerenju i počasti koja mu je iskazana. Istiće tri smjeline, u kojima moli saradnju svih članova. To su: 1) unutrašnji odnos u samom Udruženju, koji treba da bazira na potpunoj homogenosti; 2) odnos Udruženja prema spoljnim vlastima, korporacijama, društvima i narodnom predstavništvu, koji će se kretati u znaku lojalne i iskrene saradnje i bazirati na iskrenim osjećajima i razumijevanju potreba naroda i otadžbine; 3) odnosi prema bratskim slovenskim šumarskim udruženjima, koji treba da budu što srdačniji.

Predsjednik dalje naglašava kako »šumu stvaraju generacije, a uništavaju momenti«, mi smo oni, koji treba da se borimo protiv svih nepovoljnih momenata.

23. Prelazi se na eventualije.

G. Dojković predlaže, da se starom odboru koji je radio na dobrobit Udruženja izjavi od strane skupštine zapisničko priznanje, što skupština jednoglasno prima.

Predsjednik Dr. Balen zahvaljuje ispred starog odbora gosp. Dojkoviću na pažnji te mu ujedno čestita 50-godišnjicu članstva u Udruženju. Istiće njegov plodenstvući i literarni rad. Predlaže da ova čestitka uđe u zapisnik, što skupština jednoglasno prima aklamirajući g. Dojkovića, koji je već 50 godina revan posjetioc priredaba Udruženja.

24. Ing. V. Beltram zagovara posjet bugarskim šumama i šumarima. Predsjednik Dr. Balen izlaže, da je već stari odbor raspravljao o tome prednetu i pokrenuo da dodemo do što tješnjeg kontakta sa Bugarima. Izjavljuje, da će novi odbor o tome voditi računa.

25. Ing. Strineka se interesuje po pitanju imovnih općina. Šta je sve odbor poduzeo po tome predmetu i u kakvom je sada stanju to pitanje.

Ing. Smilaj daje obaveštenja po predmetu.

26. Ing. Miklau predlaže, da se Upravni odbor na vrijeme pobrine za povlašćicu od 75% na željeznicama za sve učesnike skupštine bez razlike bili oni državni činovnici ili ne.

Skupština prima predlog.

27. Pretsjednik Dr. Balen zahvaljuje Sarajevskoj podružnici, a napose njenom agilnom pretsjedniku g. ing. Babiću na uspjelom organizovanju skupštine i odličnom gostoprimstvu. Zahvaljuje pretstavnicima lokalnih vlasti kao i pretstavnicima Šta.npe. Na kraju zahvaljuje svima članovima na učestvovanju i moli ih da i u buduće posjećuju zborove Udruženja.



Jedan dio učesnika ovogodišnje skupštine Udruženja u Sarajevu pred Gradskom vijećnicom, u kojoj je skupština održavana.

Time je sjednički dio skupštine završen.

Skupštini je prisustvovalo 120 do 150 članova.

Poslije skupštine razgledali su skupštinarji Sarajevo i okolicu. Na dne 10. septembra izjutra krenulo se na ekskurziju automobilima u Han-Pijesak. Tu je razgledan Kraljev dvorac i posjećena sastojina tipa prašume. Pretsjednik Sarajevske podružnice g. ing. Bogdan Babić, održao je predavanje o šumarskim prilikama i problemima Bosne. Predavanje je saslušano sa velikim interesovanjem. Razvila se i debata o bosanskim prilikama. Članovi, koji nisu iz Bosne su se napose interesovali na licu mjesta za tamošnje prilike. U znaku tog interesovanja prošla je čitava ekskurzija kroz Krivajino eksploatacionalo područje. Na dane 10. i 11. IX. iz Han Pijeska krenulo se šumskom željeznicom do žicare u Pakleniku. Ovdje je g. ing. Bogdan Babić referirao o toj

žicari. Iz Paklenika je ekskurzija preko Olova stigla 11. IX. u večer u Zavidovićeve, gdje je razgledana pilana Našičke industrije drva.

Zaključeno i potpisano:

Tajnik:

Dr. Nikola Neidhardt, v. r.

Prezsjednik:

Dr. Josip Balen, v. r.

Ovjerovljuju gg:

Ing. Bogdan Babić, v. r.

Vilim Dojković, v. r.

Jugoslovensko šumarsko udruženje primilo je slijedeći posljednji pozdrav svog Uzvišenog Pokrovitelja Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja:

»Gospodinu Prezsjedniku Jugoslovenskog šumarskog udruženja Zagreb.

Njegovo Veličanstvo Kralj primio je izraze odanosti učesnika na godišnjem zboru šumara u Sarajevu i blagovoleo je narediti mi da izjavim zahvalnost.

Beograd 14 IX 1934.

Ministar Dvora, Milan Antić, v. r.

ЗАПИСНИК

I sjednice Upravnog odbora Jugoslovenskog šumarskog udruženja, koja je održana dne 9. septembra u Sarajevu godine 1934.

Prisutni: prezsjednik: Dr. Josip Balen; potprezsjednik: Dr. Dragoljub Petrović; tajnik: Dr. Nikola Nađhاردт; odbornici: Smilaј, Begić, Babić, Варапац, Miklaу, Beltram, Prinč, Stjepanović и Mihalijček.

Prezsjednik otvara sjednicu kao prvi sastanak novog odbora. Razlажe потребu što kompaktnijeg i što intenzivnijeg rada.

Инж. Babić spomiње, kako je pred ranjih 10 godina održana glavna skupština Udruženja u Sarajevu. Zahvalan je gospodi, da ovu svoju prvu sjednicu održavaju u dvorani, u kojoj redovno Sarajevska podružnica održaje svoje sastanke.

Prezsjednik Dr. Balen zahtavlja Sarajevskoj podružnici na organizaciji skupštine, a napose њеном агилном prezsjedniku.

I. Zakључује се, да тајништво размножи примјетбе подružnica Jugoslovenskog šumarskog udruženja na нацрт Правила и разашаље свим одборницima.

II. Zakључује се питање пропаганде шумarства, које је главна skupština ставila у дужност Уpravnom odboru, доставити госп. инж. Miklaу с тиме, да за наредну sjednicu спреми реферат по томе, што све треба да се по томе предмету изврши.

III. Прима се за редовитог члана госп. инж. Судјић P. Sarajevu.

IV. Tajnik referira, da mu је na sjednici Uprave 15. jula povјeren posao oko ureђењa књижнице Udruženja. Књижница је прегледана, па предлаже три списка т. j. 1) списак књига, које би требало уклонити из књижнице, јер нису стручног садржаја; 2) списак свезака које би требало из инвентара књига пренести у инвентар часописа и 3) списак мањкајућих књига, за које предлаже да се расходују.

Примају се предлози tajnika.

Zakључује се у књижници у засебном одејеку спремati сепарате разних стручних чланака.

V. Презједник Dr. Balen предлаже, да се упути Министарству шума допис, у којем да се јави, да је изабран нови одбор Udruženja, који са својим снагама стоји Министарству на располагање по питањима шumarске струке.

Jednako да се упуте слични дописи индустријским и занатским коморама, друштву агронома, Udruženju инжењера и архитеката, Savезу индустријалаца и Savезу малопилишара. Све те институције често имају да рађају питања, која су у вези са шумом, привредом или су важна по интересима наших чланова. Ми треба да их упозо-

римо на наше Удружење и да их замолимо, да нам упунте на мишљење све оне предмете, који су у вези са нашом струком.

Осим тога нека се упунте позиви на сарадњу и Ческословачком те Пољском шумарском удружењу.

Предлоге г. претсједника прима одбор с одобравањем.

VI. Закључује се наредну сједницу одржати у Београду.

VII. Закључује се замолити Министарство, да би Удружењу доставило нови напрт Уредбе о санацији имовних општина. Чим тај напрт стигне, тајништво нека га упути гг. из одбора који служе код имовних општина с тиме, да ови спреме за наредну сједницу реферат по предмету.

NATJEČAJ

Jugoslovensko šumarsko udruženje želi stampati diplome, које би дјелило у народу онима, који су се истакли пошumljavanjem или узорним гospodarenjem sa šumama. Prvenstveno bi se са diplomama nagradivali seljaci а zatim inteligencija i društva, која су се истакла propagiranjem ljubavi prema šumi. Raspisujemo ovime natječaj za izradu skica за те diplome (polhvalnice). Pravo sudjelovanja kod natječaja има svaki član Jugoslovenskog šumarskog udruženja. Najbolja tri rada nagradiće se. Prva nagrada је 300, друга 200 а трећа 100 dinara.

Nagradieni radovi prelaze u vlasništvo Udruženja. Prema najbolijim stiglim idejama stampat će se diplome.

Pozivamo sve članove на saradnju да ili са писмено израžеним идејама или пако crtanim skicama doprinesu uspjehu natječaja.

Radove treba uputiti на adresu Jugoslovensko šumarsko udruženje Zagreb, Vukotinovićeva ulica broj 2 — najkasnije do prvoga marta 1935 godine.

UPRAVA.

STUDENTIMA ŠUMARSTVA!

Jugoslovensko šumarsko udruženje raspisuje ovime natječaj за Svetosavske награде. За нај bolje obradene теме nagradiće se dvojica studenata šumarstva, svaki са 500.— dinara.

Право natječaja imaju studenti šumarstva sviju semestara као и они, који су apsolvirali šumarstvo u godini 1934.

Radnje se imaju poslati najkasnije до 15 januara 1935. god. на adresu Jugoslovenskog šumarskog udruženja, Zagreb Vukotinovićeva ul. broj 2.

Teme su slijedeće:

1) Šumarstvo u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti nacionalne ekonomije. (Šumarstvo u narodno-ekonomskom životu sadašnjosti igra vidnu ulogu. Prikažite razvoj važnosti šumarstva. Nekada se sa šumama nije ekonomisalo. Ekonomisalo se je samo sa skoncentrisanijim vrijednostima. Danas je drugačije. Intenzitet ekonomski postaje svakim danom sve veći. Dočarajte sliku toga ekonomisanja sa šumama u narodnoj ekonomiji budućnosti).

2) Industrija papira i šumarstvo. (U čemu sastoji industrija papira. Šta je sve потребно за njen prosperitet. Kakove izglede ima ta industrija u Jugoslaviji. Njene veze sa šumom i šumarstvom).

3) Djelokrug i rad sreskih šumarskih referenata kod upravnih vlasti I stepena.

4) Strojevi za računanje. (Sistemi tih strojeva, upotreba, prednosti, njihova važnost po razvoj današnjeg privrednog života i nauke).

5) Zar se šuma može sama zapaliti. (Kazivao je jedan čovjek iz naroda, da je gledao kako je smola od jednog bora kapala na suncem usijan kamen, pa je svaka kap na kamenu planula i upalila listinac. On da je taj požar u zametku gasio. Da li je moguće, da se šuma na taj način sama može upaliti. Istražite stvar. Kakove su temperature potrebne za paljenje raznih vrsti smole. Progledajte literaturu o smoli. Eventualno vršite pokuse kapanjem terpentina i smole na različito ugrijane ploče raznog materijala, razne hravaposti, nagnutosti i t. d.).

Vredniji radovi bit će eventualno štampati u Šumarskom Listu.

Uprava J. Š. U.

ČLANOVI JUGOSLOVENSKOG ŠUMARSKOG UDRUŽENJA,

koji imaju knjige na posudbi iz knjižnice ovog Udruženja preko dva mjeseca, mole se da te knjige što hitnije vrate istoj knjižnici.

Rok za povraćanje knjiga jeste dva mjeseca od dana posudbe.

Pošto nam neki nemarni članovi na opetovane opomene knjige ne vraćaju, bit ćemo prinuždeni predati ih odvjetniku, ako se ovom apelu za vraćanje ne odazovu.

Uprava.

POZOR! Na adresu potpisanih tajništva stiglo je jedno pismo za g. ing. Svetlana Tregubova. Pošto nam adresa gosp. Tregubova nije poznata, molimo kolege, koji tu adresu znaju, da ju ovamo jave.

Tajništvo J. Š. U., Zagreb, Vukotinovićeva ul. 2.

UPOZORENJE.

1) Prigodom ovogodišnje skupštine Udruženja održana je ekskurzija, na kojoj je jedan od učesnika izgubio ključeve. Pošto su nadeni poziva se vlasnik, da se javi gosp. ing. Bulut Danu, šefu šumske uprave u Zavidovićima.

2) Tko od učesnika skupštine želi fotografiju, koja je otstampa na ovom broju Lista na strani 581, neka piše na »W. Tausch, Sarajevo, Aleksandrova 70«. Cijena po komadu Dinara 5.—.

KEREŠKENIJEVOJ PRIPOMOĆNOJ ZAKLADI PRISTUPILA SU SLIJEDEĆA GOSPODA:

- 1) Knežević Milan, šumarski savjetnik, Sarajevo;
- 2) Mundorfer Lujo, šumarski upravitelj, Drvar;
- 3) Drnić Milan, šumarski nadsvjetnik, Zagreb.

Svaki sa Din 100.— upisnine.

DAR KEREŠKENIJEVOJ PRIPOMOĆNOJ ZAKLADI.

Umjesto vijenca na odar pok. Kr. šumarskog nadsvjetnika Franje Altli i Herra darovali su Kereškenijevoj priponoćnoj zakladi: Dražić Juraj din 30.—; Mocnaj Dragutin din 20.—; Heckner Josip din 20.—; Kolibaš Rudolf din 20.—; Peičić Viktor din 10.—; Jerbić Ivan din 10.—; Elzear-Mlinarić din 10.—; Odžić Vlado din 10.—; Nagler Hinko din 10.—; Drnić Milan din 10.—; Hradil Dragutin din 10.—; Bilinski Stanko din 10.—; Dremil Oskar din 10.—; Lončar Ilija din 10.—; Dr. Petračić Andrija din 10.—.

OBAVIJEST! Potpore iz Kereškenijeve zaklade razdijelit će se na sjednici Upravnog odbora početkom mjeseca decembra. Pravo na potpore imaju udove umrlih članova ove zaklade, koje su u siromašnom stanju. Molbe treba pismeno poslati najkasnije do 5. decembra na adresu Jugoslovenskog šumarskog udruženja, Zagreb, Vukotinovićeva ulica br. 2.

UPLATA ČLANARINE U MJESECU SEPTEMBRU GODINE 1934.

Redovitih članova: Baličević Ante, Karlovac Din 50.— za I. polg. 1933; Čeović Ivan, Zagreb Din 100.— za god. 1933; Drnić Milan, Zagreb Din 100.— za god. 1934; Frković Ivan, Sušak Din 100.— za god. 1934; Filipan Franjo, Nova Kapela-Batrina Din 100.— za god. 1934; Grahovac Petar, Vinkovci Din 100.— za god. 1933; Ištaković Blaž, Vinkovci Din 50.— za II. polg. 1933; Jovanović Tihomir, Kos. Mitrovica Din 100.— za god. 1934; Jovanović Slavko, Kneževi Din 100.— za god. 1934; Jovanovac Antun, Zagreb Din 100.— za god. 1934; Jelenić Ivo, Plaški Din 100.— za god. 1933 i Din 20.— za god. 1934; Kelner Hugo, Var. Toplice Din 100.— za god. 1934; Koprić Andrija, Zagreb Din 100.— za god. 1934; Körber Rudolf, Dragović Din 100.— za god. 1934; Koužik Vaclav, Stolac Din 100.— za god. 1933; Kelez Marin, Niš Din 100.— za god. 1934; Marković Ivan, Garešnica Din 50.— za II. polg. 1933; Marković Miodrag, Aleksinac Din 25.— za % 1934; Metz Albert, Bugojno Din 100.— za god. 1934; Lovrić Ninoslav, Zagreb Din 100.— za god. 1934; Novoselac Franjo, Zagreb Din 100.— za god. 1932; Piršić Vilim, Zagreb Din 100.— za god. 1934; Piškorić Oskar, Zagreb Din 50.— za I. polg. 1934; Pipan Rudolf, Bjelovar Din 100.— za god. 1934; Pauković Ante, Ogulin Din 100.— za god. 1934; Rossi Alfred, Kotor Din 100.— za god. 1933; Strapapjević Đuro, Zagreb Din 50.— za II. polg. 1934; Ton Josip, Orahovica Din 100.— za god. 1934.

Redovitih članova sa područja podružnice Ljubljana: Pahernik Franc, Vuhred Din 100.— za god. 1934.

Redovitih članova sa područja podružnice Beograd: Dr. Josip Balen, Zemun Din 52.— za god. 1934; Borošić Josip, Beograd Din 200.— za god. 1933 i 1934; Baranac Slobodan, Beograd Din 100.— za god. 1934; Sekulić Milorad, Beograd Din 200.— za god. 1933 i 1934.

Redovitih članova sa područja podružnice Skoplje: Jakovljev Leonid, Skoplje Din 100.— za god. 1933; Šepa Bogdan, Skoplje Din 100.— za god. 1934; Vasjutin Konstantin, Surdulica Din 100.— za god. 1934.

Redovitih članova sa područja podružnice Sarajevo: Begović Branko, Nemila Din 50 za II. polg. 1934; Djulepa Mustafa, Vareš Din 100.— za god. 1933 i Din 50.— za I. polg. 1934; Irović Tomo, Vareš Din 50.— za I. polg. 1934; Milošević Stipe, Sarajevo Din 50.— za I. polg. 1934; Hajliček Hubert, Čačak Din 50.— za god. 1934 I. polg.; Javor Milan, Turbe Din 100.— za god. 1934; Strambach Karlo, Nemila Din 100.— za god. 1934.

Redovitih članova sa područja podružnice Banjaluka: Balić Mehmed, Prijedor Din 50.— za I. polg. 1934; Bilić Pavao, Banjaluka Din 200.— za god. 1933 i 1934; Jauković Miloš, Banjaluka Din 100.— za god. 1934; Lastrić Dragutin, Han-Pijesak Din 200.— za god. 1933 i 1934; Delić Vukašin, Dobrljin Din 77.— za god. 1934; Stefanović Milivoje, Banjaluka Din 100.— za god. 1933.

Uplata članarine članova pomagača: Jovanović Vojislav, Apatin Din 50.— za god. 1934; Šušković Viktor, Maribor 40.— a conto za god. 1931; Hodorovski Sergije, Zagreb Din 60.— za god. 1934 i upisnina; Piškorić Oskar, Zagreb Din 25.— za god. 1933 II. polugodište; Delić Vukašin, Dobrljin Din 19.— za II. polg. 1933; Gregačević Mirko, Osijek Din 60.— za god. 1934.

Uplata na preplatni za Šumarski List u mjesecu septembru: Šum. uprava grada grada Slav. Požega Din 197.— za god. 1933 i 1934; Müller Jaroslav, Liberec Din 50.— za II. polg. 1933.

KNJIŽEVNOST

ING. BORIS APSEN: »LOGARITAMSKO RAČUNALO«.

Knjiga obasiže 96 stranica. Vanredno zorno i instruktivno je prikazan čarobni štapić brzog računanja. Autor ga naziva logaritamskim računalom, dok ga inače neki zovu logaritmaram, a inženjeri, koji svršiše njemačke škole »Rechenschieber-om«. Logaritmar je danas neophodno pomagalo svakog inženjera. Na njemu se razmijerno brzo i jednostavno mogu da izvode razne računske operacije: množenje, dijeljenje, kvadriranje, kubiranje, radiciranje, potenciranje, vadenje kubnog korijena, logaritmiranje, vadenje sinusa, cosinusa, tangensa i t. d. Specijalni logaritmar pojedinih struka gradi su tako, da omogućuju izvođenje specijalnih računskih operacija tih struka. Tako geodetski tajmetrički logaritmar služi u prvom redu redukciji sa $\cos^2 a$ i sa $\frac{1}{2}\sin 2a$. Računanje na logaritmaru je manje više približno, ali za mnoge rade potpuno zadovoljavajuće. Ako ništa drugo, a ono se u mnogo slučajeva njime izvrsno mogu da kontrolišu računi, koji su direktno izvadani. Danas logaritmar postaje pomagalom ne samo inženjera, već i trgovca i industrijalca. Šumarski inženjeri ga kod nas razmijerno malo upotrebljavaju. Očito još nisu dovoljno upoznali sve njegove velike prednosti. Stoga im toplo preporučamo knjigu g. ing. Apsena. Tačnost očitavanja brojaka na normalnom logaritmaru iznosi oko 1% od očitane brojke. Rezultat množenja i dijeljenja dvaju brojeva može da se prosječno dobije sa točnošću od 1,5%. Jedan kolega, inž. Šumarstva u Srbiji, javio nam je, da za Šumarski List spremi studiju o mogućnostima upotrebe logaritmara kod raznih taksacionih rada u šumarstvu. Stoga se ovdje ograničujemo samo na registriranje vrijedne knjige g. ing. Apsena, asistenta Tehničkog fakulteta u Zagrebu. U Šumarstvu na pr. iz zadanog promjera izračunati površinu kruga (temeljnici) ili iz zadanog promjera i dužine trupca izračunati kubaturu trupca posve je jednostavna stvar na pr. sa logaritmarom, koji ima kazaljku sa tri crte. Knjiga obiluje primjerima. Svako pravilo za računanje posebno je u tekstu istaknuto, što znatno podiže vrijednost štiva. Slike — 48 na broju — vrlo olakšavaju razumijevanje teksta. Ima i posebnih logaritmara, koji su gradeni za potrebe drvarskih trgovaca, odnosno industrijalaca. Dr. N. N.

ANNALES de l'Ecole Nationale des Eaux et Forêts et de la Station de Recherches et Expériences Forestières. (Tome V. — Fascicule 1 Nancy 1933).

Na uvodnom mjestu ovog sveska Anala prikazao je R. Blais »Šumarski priručnik« (»Un Manuel forestier de l'an X.«) Bernarda Lorentz-a, prvog direktora nansiske visoke šumarske škole, stampan god. 1801/02 (desete godine francuske revolucije).

U to doba imao je Lorentz 28 godina i iza sebe tek četiri godine praktičkog rada. Ta je knjiga prema Blais-u u Francuskoj ostala kasnije nezapažena, iako to ne zaslžuje, već iz razloga, što je njezin autor postao direktor tada utsrojene šumarske škole, te je ova kao neki putokaz u radu Lorentz-a. Autor je u priručniku iznio prikaz biologije pojedinih vrsta šumskog drveća, zatim njihov uzgoj. Lorentz vidi u šumi jedan sastavni dio općeg gospodarstva, a u uređenju upoznaje Francusku s metodom kameralne takse.

U petom poglavljiju razmatra prilike i uzroke, koji smetaju normalnom razvoju šume, dakle obrana šuma od čovjeka (paša, streljanje, neracionalna sječa šuma — skora francuska revolucija! — i neracionalna upotreba drva) i od prirodnih faktora. Priručnik završava s kalendарom rada s obzirom na šumu i na lov.

Uz jedan prikaz-studiju P. Viviera o razdiobi i značenju za ishranu slatkovodnih riba nekih vrsta Copepoda i Cladocera, Komisija za proučavanje neprijatelja drva u životu, oborenom ili već ugradenom stanju daje tri izvještaja.

U prvom izvještaju prikazani su neprijatelji topole (topolove strižibube, zlatice i dr.), protiv kojih je najbolje preventivno sredstvo obrane budna pažnja, da se već

u zametku uguši svaki napad. Daljnji je izvještaj o biologiji nekih moluska i krustacea, koji napadaju drvo ugrađeno u lučke gatove na mjestu, na kojem je ovo podvrgnuto razlici vodostaja za vrijeme plime i osjeke. Sredstvo obrane jest opločavanje stupova na ovom mjestu limom ili premazivanje raznim katransko-betonskim smjesama.

U trećem izvještaju prikazana je — više za parkove i voćnjake nego za šumu opasna — gljiva Polyporus (*Xanthochorucus*) hispidus, koja dolazi na različitom drveću prouzrokujući trulež srca, radi čega ovo dobiva gumasto-spužvasti izgled i opip. Gljiva se lako raspoznaje po plodištima, koja su smede boje sa svjetlim rubom. Meso plodišta isprva je malo i žuto, a kasnije otvrđne dobivši crnu boju. Plodišta ostaju dugo na drvu. Gljiva ulazi kroz rane na deblu ili granama, pa je po tom preventivna mjera što manje ozleđivanje drveta, a sve ozlede kao i otvorene rane valja premazivati katranom. Represivna se pak mjer sastoji u spaljivanju zaraženog drva.

Ing. O. Piškorić.

PROMJENE U SLUŽBI

PROMJENA NA MJESTU ŠEFA ŠUMARSKOG ODSJEKA U ZAGREBU.

Riješenjem g. Bana Savske Banovine od 10. oktobra o. g. razriješen je banski inspektor g. Stjepan Dubešnik, pravnik po zvanju, dužnosti šefa šumarskog odsjeka Kr. banske uprave u Zagrebu i istim rješenjem povjerena je ova dužnost g. Ing. Alfonsu Kaudersu, šumarskom inspektoru III. gr. 2. stepena, koji je nedavno iz Senja premješten k spomenutom šumarskom odsjeku.

Time je likvidirano jedno izuzetno stanje, koje je teško pogadalo šumarski stalež i njegov ugled, a protiv kojeg je u više navrata bezuspješno ustajalo cijelo naše Udrženje. Ova rehabilitacija šumarstva u Savskoj Banovini ima da se pripše u prvom redu spoznaji bivšega g. Bana Dra Ive Perovića, sada Namjesnika Kraljevske vlasti, a i samom g. Ing. Kaudersu, koji je savjesnim i uspiešnim službovanjem znao da za šumarski stalež ponovno stekne povjerenje bivšeg g. Bana.

G. Ing. Alf. Kauders apsolvirao je bivšu Kr. šumarsku akademiju u Zagrebu i odmah zatim prešao na prirodoslovni odsjek Zagrebačkog filozofskog fakulteta i to u glavnom na studij botanike. Apsolviravši redovno i ovaj studij postao je asistentom u Botaničkom zavodu zagreb. univerziteta. Naskoro iza toga položio je srednjoškolski profesorski ispit i službovao neko vrijeme u svoistvu gimnazijskog profesora u Slav. Požegi.

No svršeni šumar nije se dobro osjećao u gimnazijskoj razrednoj sobi i povrativši se radi toga k prvobitno odabranoj struci bio je postavljen za šumarskog referenta Kr. kotarske oblasti u Crikvenici. Tu je i prije i poslije položenja državnog ispita za samostalno vođenje šumskog gospodarstva razvio kroz duži niz godina živu djelatnost na pošumljavanju primorskih golijeti i uređivanju Crikveničkog šumarskog biljevišta. Sličnu djelatnost nastavio je i nakon rata, djelomice kao šef Inspektorata za pošumljavanje krša u Senju, a djelomice i kao šef Kr. Direkcije šuma na Sušaku. U vezi s time saradivao je i u Šum. Listu napisavši za nj više radova iz oblasti šumarske botanike i pošumljavanja golijeti.

Čestitamo novom šefu Šumarskog odsjeka u Zagrebu i želimo mu, da u interesu započetog rada i ugleda šumarske struke zadrži to mjesto što duže.

Unapređeni su:

Šustić inž. Josip, za višeg šumarskog savjetnika 4 grupe 1 stepena kod šumarskog odsjeka Kr. banske uprave u Zagrebu;

Štrancar inž. Alojzije, za višeg šum. savjetnika 4 grupe 1 stepena kod šumarskog odsjeka Kr. banske uprave u Ljubljani;

Sulgaj inž. Franc, za šumarskog savjetnika 4 grupe 2 stepena kod sreskog načelstva u Novom-Mestu;

Kovačević inž. Pero, za šum. savjetnika 4 grupe 2 stepena kod sreskog načelstva u Slatini;

Ružić inž. Ante, za šumarskog savjetnika 4 grupe 2 stepena kod sreskog načelstva u Karlovcu;

Kraut inž. Igo, za šumarskog savjetnika 4 grupe 2 stepena kod sreskog načelstva u Kranju;

Nedok inž. Čedomil, za višeg šumarskog pristava 7 grupe i šefa šum. uprave u Brzoi-Palanci;

Dubravčić inž. Venceslav, za šum. savjetnika 5 grupe i šefa šum. uprave u Pitomači;

Mijušković Petar, za tehnič. inspektora 5 grupe i šefa šum. uprave u Prištini;

Kamperelić Dž. Života, za tehnič. inspektora 5 grupe kod odjeljenja za šumarstvo Min. šuma i rudnika u Beogradu;

Dereta inž. Branko, za savjetnika Direkcije šuma 4 grupe 2 stepena kod Direkcije šuma u Apatinu;

Zeković Gojko, za višeg sekretara Min. šuma i rudnika 5 grupe kod odjeljenja za šumarstvo Beograd;

Babić M. Đorđe, za računskog kontrolora 7 grupe kod Direkcije šuma Križevačke imovne općine u Bjelovaru;

Perušić inž. Andrija, za inspektora Ministarstva 3 grupe 2 stepena kod odjeljenja za šumarstvo Beograd;

Nedimović Svetozar, za višeg savjetnika Direkcije šuma 4 grupe 2 stepena kod Direkcije šuma u Banjaluci;

Petrović inž. Dragoljub, za savjetnika Min. šuma 4 grupe 2 stepena kod odjeljenja za šumarstvo u Beogradu;

Postavljen je:

Kostenac inž. Ivan, za šum. pristava 8 grupe i šefa šumske uprave u Grubišnom Polju.

Premješteni su:

Soljac inž. Nikola, kontraktualni činovnik od uprave drž. parka Topčider k odjeljenju za šumarstvo Ministarstva šuma i rudnika u Beograd;

Benić inž. Josip, pristav 8 grupe od Dir. šuma iz Zagreba k Direkciji šuma u Čačak;

Pantelić Čedomir, pom. tehnič. manipulant 10 grupe od uprave drž. parka Topčider k šum. upravi u Beograd;

Premužić inž. Ante, direktor šuma 4 grupe 1 stepena od Direkcije šuma Sušak, za višeg savjetnika Min. šuma odjeljenja za šumarstvo u Beograd;

Abramović inž. Ante, viši savjetnik Dir. šuma 4 grupe 2 stepena od Dir. šuma sa Sušaka k Direkciji šuma u Zagreb;

Surić inž. Stjepan, viši sekretar Min. šuma 5 grupe od Direkcije šuma sa Sušaka k odjeljenju za šumarstvo Min. šuma i rudnika u Beograd;

Rosandić inž. Milan, viši šum. pristav 7 grupe od Dir. šuma iz Vinkovaca za sres. šum. referenta kod sreskog načelstva u Aleksincu;

Atias Jakob, šumar 8 grupe od šum. uprave iz Turbeta k šum. upravi u Travnik;

Marković inž. Trifun, šum. pristav 8 grupe od sreskog načelstva iz Andrijevice k Direkciji šuma u Banjaluku;

Nedimović inž. Svetozar, savjetnik Min. 4 grupe 2 stepena od Direkcije šuma Banjaluka k odelenju za šumarstvo Ministarstva šuma i rudnika u Beograd;

Lewi inž. Marko, savjetnik 5 grupe od Direkcije šuma iz Sarajeva za višeg sekretara Ministarstva odelenja za šumarstvo u Beograd;

Kasik Ljudevit, potšumar 7 grupe 1 klase od šum. uprave Srednje, k šum. upravi u Nemilu;

Poplavski inž. Većeslav, šum. pristav 8 grupe od šum. odseka Kr. banske uprave iz Banjaluke k Direkciji šuma u Aleksinac;

Ćirić Danilo, podšumar 8 grupe od šum. uprave iz Prištine k šum. upravi u Kos. Mitrovicu;

Šikić inž. Branislav, šum. pristav 8 grupe od šum. uprave iz Kičeva k šum. upravi u Skoplje;

Janković inž. Ilija, šum. pristav 8 grupe od šum. odseka Kr. banske uprave iz Banjaluke k sreskom načelstvu u Dugoselo;

Novoselac inž. Franjo, šum. pristav 8 grupe od sreskog načelstva iz Zagreba, za sreskog šum. referenta k sreskom načelstvu u Čakovac;

OGLASI

Izašlo! Novo!

Ugrenović:

Tehnika trgovine drvetom I

(275 stranica, 132 slike, na najfinijem papiru)

Šalje po narudžbi

D. Tomicić, Zagreb, Wilsonov trg broj 12

Cijena 150 Dinara

Dosada izašlo:

Iskorišćavanje šuma, opći dio Din 80.—

Tehnologija drveta Din 150.—

Izdanje Ministarstva šuma i rudnika

Ing. Josip Borošić

Šematzizam i status osoblja

**u resoru Ministarstva šuma i rudnika
prema stanju od 1 X 1934 god.**

izašao je iz štampe

OGLAS

Meščanska Korporacija v Kamniku raspisuje mesto upravitelja. Reflektanti gozdarski inženjeri naj vložijo čimprej nekolekove prošnje.

Nastop službe in plača po dogovoru.

Gospodarski odbor Meščanske korporacije v Kamniku.

Sresko načelstvo u Karlovcu.

Broj: 14.509 — 1934.

K a r l o v a c , d n e 26. o k t o b r a 1934.

Predmet: Draganići z. z. prodaja 1220 hrastovih
stabal u Visoki.

OGLAS DRAŽBE HRASTOVIH STABALA.

Na temelju zaključka Glavne skupštine ovlaštenika zemlj. zajed. Draganići od 30. septembra 1933. toč. 19 od 11. septembra 1933. toč. 7. te 25. oktobra 1934. toč. 1. i rješenja kr. banske uprave Savske banovine u Zagrebu od 23. septembra 1934. broj 66.572/III-1934. održat će se **javna pismena dražba dne 26. novembra 1934.** u 11 sati prije podne u uredu općinskog poglavarstva u Draganićima na 1220 izabranih hrastovih stabala, procjenjenih na 3436.35 m³ grade.

Hrastovi podijeljeni su na skupine A brojevi 1—432 sa isključnom cijenom 275.991 Din 71 p, B brojevi 433—810 sa isključnom cijenom 267.106 Din 71 p, te C brojevi 811—1220 sa isključnom cijenom 262.339 Din 51 p, sa približno jednakom kubaturom grade svaka, te se nalaze u odjelima XV i VI šume Visoke, udaljene oko 12 km od željezničke stanice Draganići.

Dražbi su izložene gornje skupine A, B i C, no kumulativna najviša ponuda za sve tri skupine imade prednost.

Ovršci i ogranci ispod 30 (trideset) cm promjera, izuzev pragova od 2.60 i 2.30 m, te ostali otpaci i ogrjev ostaju na raspoloženje zemljišnoj zajednici.

Ponude, biljegovane sa 100 Din državne i 50 Din banovinske takse, primaju se u zatvorenim kuvertima u zapisnik općinskog poglavarstva u Draganićima do 11 sati prije podne dneva dražbe. Ponudama ima biti priklopljena žaobina od 10% od isklične cijene u gotovom novcu ili u vrednosnim papirima, priznatim po državi, koji se primaju po zadnjem tečaju zagrebačke burze.

Ponude ispod isklične cijene kaošto i nedostatne i uvjetovane ponude neće se uzeti u obzir.

Pobliži dražbeni uvjeti, zastupajući kupoprodajni ugovor, stoje interesentima za vrijeme uredovnih sati na uvid u kancelariji sreskog šumarskog referenta u Karlovcu.

Sreski načelnik.

NAŠIČKA TVORNICA **TANINA I PAROPILA** D. D.

Centrala Zagreb
Marulićev trg broj 18.

KRNDIJA

gospodarska i šumarska industrija d. d.
u Zagrebu

Uprava gospodarska i šumarska :
NAŠICE, SLAVONIJA.

Proizvodi i eksportira svekolike
gospodarske i šumske proizvode

Šumska industrija
Filipa Deutscha Sinovi
Vrhovčeva ulica 1 ZAGREB Telefon broj 30-47
Parna pilana u Turopolju.

Export najfinije hrastovine. Na skladištu ima velike količine potpuno suve hrastove gradje svih dimenzija.
Utemeljeno godine 1860. Utemeljeno godine 1860.



Din 390.-

Din 450.-

18410 — Dvoredno odijelo veoma pristala izgleda. Izrađeno od finije vunaste tkanine, u fazoni krojeno uz tijelo. Naročito pogodna je ova fazona za vitke osobe, jer im daje punoće. Odijelo rade no je sa vrlo dobri m priborom, a imade ga u raznim bojama. U kratko: veoma lijepo odijelo jeftine vrste

Din 390.—

18412 Jednoredno sako odijelo u večernjem kroju, to jest odijelo za Štrapac; tamniji dezeni su birani za večer, za kina, kazališta, posjete, male zabave itd. Dvije kvalitete od vunaste tkanine ili od poluvunenog kamgarna, u raznim svjetlim ili tamnjim bojama. Pazite na elegantni krov kaputa. Kompletno odijelo stoji **Din 450.—**

Din 390.-

18411 Športsko odijelo: sako i pump hlače engleskog kroja. Ovo odijelo, osobito praktično za šetnju, utakmice, šport i turistiku, izrađeno je od vunaste tkanine, grube nitи, te se preporuča za Štrapac. Imade ga u raznim športskim dezenima. Jeftinoću naših odijela zahvaljujemo napretku domaće industrije, koju u prvom redu zaposlujemo. Naročito pogodovna cijena

Din 390.—

Velegradska odijela od velegradske kuće

Kastner i Öhler

Zagreb

odio muške mode II. kat. Bezobvezno razgledavanje novih modela za jesen. Sve udobnosti. Muštenje izvan Zagreba neka naruče odijela po svojim ličnim mjerama. Odijela razašiljemo uz garanciju. Ako ne odgovaraju, vraćamo novac:

Domaća stručna djela iz područja šumarstva

Бр.	Име аутора	Наслов књиге	Књига се набавља код	Цјена је књизи	
				Дин	за студ. Дин
1.	Инг. Др. Петровић Драгољуб	„Шуме и шум. привреда у Македонији“		10.—	
2.	Dr. Levaković Antun	„Dendometrija“		чланови 70 нечланови 100	50.—
3.	Dr. Nenadić Djuro	„Računanje vrijed- nosti šuma“	Југ. шум. удруж. Загреб Вуко- тиновићева ул. 2	чланови 70 нечланови 100	50.—
4.	Dr. Ugrenović Aleksandar	„Pola stoljeća šumarstva“		200.—	
5.	Ing. Ružić Ante	„Zakon o šumama“ (projekat iz g. 1924)		50.—	
6.	Hufnagl-Veseli- Miletić	„Praktično uredi- vanje šuma“		20.—	
7.	Јекић М. Јов.	Прилози за Историју Шумарства у Србији	писца, Београд, Вој- воде Добриња 52.	60.—	
8.	Dr. A. Petračić	Uzgajanje šuma, I. dio II. dio	писца, Zagreb, Vukoti- novićeva 2.	100.— 140.—	
9.	Ing. V. Mihaldžić	Tablice za obračuna- vanje njemačke bačvarske robe	писца, Гарењница (кraj Бјеловара)	50.—	40.—
10.	Dr. J. Balen	„O proredama“	писца, Земун, Ка- дорђева 9.	50.—	
11.	"	„Naš goli Krš“	"	115.—	
12.	Dr. Balen— Dr. Sagadin	„Zakon o šumama“	Тiskara Narodnih Novina, Zagreb	100.—	
13.	Dr. Đ. Nenadić	„Uređivanje šuma“	писца, Zagreb, Vukoti- novićeva 2.	150.—	120.—
14.	"	„Osnovi šumarstva“	"	80.—	60.—
15.	"	Šumarski kalendar	"	25.—	20.—
16.	Dr. Ugrenović	„Zakoni i propisi o šumama i pilanama“.	Tipografija d. d. Zagreb	120.—	
17.	Dr. Ugrenović	Iskorišćavanje šuma I.	g. Dane Tomićić, Za- greb, Tehnički fakultet	80.—	60.—
18.	" "	Iskorišćavanje šuma II. Технологија дрвета	" "	152.—	120.—
19.	" "	Iskorišćavanje šuma III. Техника трговине дрветом I	" "	160.—	120.—
20.	Veseli D. Drag.	Uzgajanje šuma	писца, Sarajevo, Bol- nička ul. 15.	Rasprodano. При- према се ново проширен издање	
21.	"	Заштита шума	"	30.—	25.—
22.	"	Употреба шума	"	40.—	35.—
23.	"	Дендрометрија	"	20.—	15.—
24.	"	Геодезија	"	40.—	35.—
25.	"	Ловство и рибарство	"	30.—	25.—
26.	"	Šumarska ботаника	"	25.—	20.—

Šumarski katekizmi

Б. т.	Име аутора	Наслов књиге	Књига се набавља код	Цјена је књизи	
				Дин	за студ. Дин
27.	Veseli D. Drag.	Кадење шумура и усре- жењничама	писца, Сарајево, Бол- ниčка ул. 15.	15.—	12.—
28.	"	Систематизација љ. дрваца и грмља	"	10.—	8.—
29.	"	Повјесн. пртица о шумама Босне и Херцеговине	"	15.—	12.—
30.	"	Сушење наših čet. ѕума	"	10.—	8.—
31.	Др. Ђ. Јовановић	Механичка прерада дрвета	писца, Београд, Милоша Поповића 23 и Загреб, Народна ѕума, Катани- чићева улица.	50.—	
32.	Dr. M. Marinović	Привредни знаћај лова у Југославији	писца, Beograd, Kotež Neimar, Rejonska 45.	60.—	шумари и ловци 40.—
33.	" "	Значај ѕума у привредном и културном животу на- шег народа.	Српска кр. Академија	10.—	преко 5 ком. Д. 6.—
34.	Др. М. Јосифовић	Биљна патологија за шумаре	г. Ст. Шербан, Beograd, Гарашанинова 18.	70.—	Сту- денти 60.—
35.	Ing. Љуб. Марковић	Шуме и шумарство нашег Југа	писац, Скопље, Банска управа	30.—	
36.	Fritz Fink	Kubični sadržaj klada	Drvotražac, Zagreb, Praška 6.	45.—	
37.	Ing. I. Čeović	Lovački kalendar	Pisca, Zagreb, Radičina 2.	25.—	20.—
38.	Љ. Малетић	Уређење бујица	Владо Ђурић, Шумарски факултет, Земун	65.—	
39.	" "	Премер шумских састојина методом слободних стабала	Књижара Лотспајх, Земун Краља Петра II	30.—	
40.	Др. инж. Ж. Милетић	Општи поглед на шумар- ство Моравске бановине	писца, Beograd, Мини- старство ѕума	15.—	
41.	Ing. S. Mađarević	Naše ѕume	Pisca, Zagreb, Palmotičeva 68.	120.—	
42.	Инг. С. Баранац	Карта административне поделе ѕума крајишних имовних општина (У 5 боја 1 : 700.000)	аутора, Beograd Министарство ѕума	25.—	20.—
43.	" "	Наše ѕумарство и ловство у слици и речи за народ	"	20.—	15.—
44.	" "	Sumsko gospodarstvo imo- vnih opština (1919—1931 g.)	"	120.—	100.—
45.	" "	Pokretna poljoprivredna излоžba i škola (s naročitim osvrtom na ѕum. deo izložbe)	"	15.—	
46.	Ing. J. Borošić	Semantizam i status ѕum. особља	Beograd, Ministarstvo ѕuma	50.—	
47.	Ing. J. Miklavžič	Kmetsko gozdarstvo	Šum. одсјек Кр. банске управе Ljubljana	8.—	
48.	Ing. V. Novak	O uređanju gospodarstva z gozdri	"	30.—	
49.	Friz Fink	Površine pojedinih необрубљених дасака	Drvotražac Zagreb, Praška 6	20.—	16.—
50.	"	Preračunavanje engleskih stopa i palaca	"	5.—	4.—
51.	"	"Površine srednjačа" (Centreplanks)	"	20.—	16.—

УПОЗОРЕНJE!

На svojoj sjednici od 15. decembra 1929. stvorila je Главна управа Ј. С. У. slijedeći zaključak:

Kako bi se poduprle домаће ѕумарске књиге, штампати ће Ј. С. У. u Šumarskom Listu stalno pregled sviju izašlih стручних књига. Pri tome ће se napose označiti, gdje se pojedina књига može nabaviti i uz koju cijenu.

Molimo gg. autore, koji žele da im књиге budu u tome списку označene, да to izvole javiti što skorije tajništvu Ј. С. У., Zagreb, Vukotinovićeva 2. Vidi gornji pregled.